

"Modernləşmə yolu: siyasi partiyaların məsuliyyəti"

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

№ 048 (6731)

16 mart 2023-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Türk Birliyi sarsılmazdır!

Ankarada Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri arasında görüş olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin martın 15-də Ankarada Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğənla görüşü olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Ankaradakı Prezident

Sarayında dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi qarşılayıb.

İdman yurdu Azərbaycan!

İdmanın bugünkü inkişaf səviyyəsi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həm dövlət başçısı, həm də Milli Olimpiya Komitəsinin rəhbəri kimi bu sahəyə ayırdığı diqqətin nəticəsidir. İdmanın inkişaf etdirilməsi istiqamətində görülən genişmiqyaslı işlər nəticəsində Azərbaycan Avropanın idman mərkəzlərindən birinə çevrilib və dünyanın idman ictimaiyyəti tərəfindən ciddi tərəfdar kimi qəbul olunur.

Fransanın islamafob problemi

Nəfəs alma! Öldürür!

SEPAH-ın Almaniya'daki podratçısı kim olub?

صدای آمریکا
برخی مقامات غربی، یک شهروند ایرانی-آلمانی به نام برامبر
را به عنوان جدایه کننده بین دو جبهات در منطقه...

Boşanma zamanı uşaqlarla necə davranmalı?

Bu futbolçu "Mançester Siti"nin tarixinə düşdü

12

16

"Səfər zamanı apardığımız danışıqlar bir daha onu göstərir ki, Almaniya ilə Azərbaycan arasında əlaqələr yüksək səviyyədədir, siyasi dialoq müntəzəm olaraq aparılır". Bu sözləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev martın 14-də Berlində Almaniya Kansleri Olaf Şolts ilə mətbuata bəyanatında söyləyib.

"Əminəm ki, mənim səfərim bizim ikitərəfli münasibətlərimizə çox böyük töhfə verəcəkdir", - deyən dövlətimizin başçısı vurğulayıb. Bəli, bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin apardığı daxili və xarici siyasət kursu ölkəmizin həm iqtisadi, həm də beynəlxalq aləmdə yüksəlişinin təminatçısıdır. Bu prosesdə heç şübhəsiz ən ciddi faktor liderlərin Prezident İlham Əliyevə ehtiramı, ölkə başçısının global siyasət meydanında olan nüfuzudur. Dünyada baş verən hadisələr fonunda inkişaf etmiş ölkələrin rəhbərlərinin Azərbaycan Prezidenti ilə müxtəlif platformalarda keçirilən görüşləri, həmçinin nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərdə iştirak, hətta bu tədbirlərə ev sahibliyinin Azərbaycana həvalə edilməsi ölkəmizin beynəlxalq nüfuzundan xəbər verir.

Belə ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyinin nüfuzu sayəsində dünya siyasi sistemində Qoşulmama Hərəkatı ikinci ən böyük diplomatik platforma və güc mərkəzinə çevrilib. Eyni zamanda, Azərbaycanın enerji resurslarının Avropa üçün əhəmiyyəti ölkəmizi Qərbi üçün də mühüm tərəfdaşa çevirib. Dövlət başçımızın dəfələrlə söylədiyi kimi, bu gün sirr deyil ki, Azərbaycan dünyada çox etibarlı və ciddi tərəfdaş kimi tanınır.

Elə bu günlərdə, yeni martın 13-də Prezident İlham Əliyevin Kansler Olaf Şoltsun dəvəti ilə Almaniya işgüzar səfəri, səfər çərçivəsində dövlətimizin başçısının Almaniya Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayerlə, Kansler Olaf Şoltsla və bu ölkənin aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə qarşılıqlı anlaşma, hörmət və etimad şəraitində keçən görüşləri, iqtisadi sahədə, o cümlədən sənaye, nəqliyyat, enerji, kənd təsərrüfatı, təhsil, texnologiyalar və digər sahələrdə əməkdaşlıqla bağlı aparılan fikir mübadiləsi bir daha Azərbaycan Prezidentinin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun təsdiqi olmaqla Almaniyanın Azərbaycanın əhəmiyyətini qəbul etməsidir.

Bir sözlə, Azərbaycan-Almaniya münasibətlərinin və əməkdaşlığının inkişafı baxımından Azərbaycan Prezidentinin Almaniyanın aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə üç saata yaxın davam edən uğurlu görüşləri bir daha dövlətimizin həm iqtisadi, həm də beynəlxalq qüdrətini Avropada nümayiş etdirmiş oldu.

AZƏRBAYCANIN İNKİŞAFI BİZƏ ÖZ RESURSLARIMIZA GÜVƏNMƏK İMKANI VERDİ

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev martın 13-də Berlində Almaniyanın 30-a yaxın aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşü zamanı Münxendə keçirilən görüşü xatırdadı: "Biz üç həftə bundan əvvəl Münxendə görüşmüşdük. Beləliklə, bu, bir aydan az müddətdə mənim Almaniya ikinci səfərimdir. Bu dəfə mən Almaniya Kansler Olaf Şoltsun dəvəti ilə gəlmişəm. Sabah mənim Prezidentlə və Kanslerlə görüşlərim olacaq və əlbəttə, biz siyasi gündəliyə aid məsələlərlə birlikdə, sözsüz ki, ticari və iqtisadi əlaqələrimizin genişlənməsi imkanlarını da müzakirə edəcəyik".

Dövlət başçısı ölkəmizin iqtisadi cəhətdən müstəqil olduğunu deyərək bildirib ki, məhz buna görə də Azərbaycanın inkişafı bizə öz resurslarımıza güvənmək imkanını verdi: "Azərbaycanın inkişafı bizə öz resurslarımıza güvənmək imkanını verdi. Ölkə iqtisadi cəhətdən müstəqildir və bu da hökumətimizin ən əsas hədəflərindən biri idi. Biz, əslində, beynəlxalq maliyyə institutları tərə-

Azərbaycan – Almaniya əlaqələri yüksələn inkişaf yolunda

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV: "Almaniya ilə Azərbaycan arasında əlaqələr çox yüksək səviyyədədir"

findən maliyyələşdirilən layihələrin həyata keçirilməsini tamamlamaq üzrəyik və yeni kreditlər götürməyi planlaşdırırıq".

İNDİ HƏDƏF İQTİSADİYYATIMIZIN DAHA ÇOX ŞAXƏLƏNDİRİLMƏSİ ÜZƏRİNDƏ İŞLƏMƏKDİR

Prezident İlham Əliyev onu da bildirib ki, indi isə hədəf iqtisadiyyatımızın daha çox şaxələndirilməsi üzərində işləməkdir: "Son iyirmi il əsasən enerji sektoru sayəsində sürətli iqtisadi artım illəri olmuşdur. İndi isə hədəf iqtisadiyyatımızın daha çox şaxələndirilməsi üzərində işləməkdir. Çünki ÜDM-in tərkibinə gəldikdə, ÜDM-in əksər hissəsi qeyri-enerji sektorunun payına düşür, lakin biz hələ də əsasən neft və qaz ixrac edirik".

Prezident İlham Əliyev onu da vurğulayıb ki, son 20 ildə iqtisadiyyatımız üç dəfədən çox artıb: "Son 20 ildə iqtisadiyyatımız üç dəfədən çox artıb. Düşünürəm ki, bu, dünya rekordu hesab oluna bilər. Eyni zamanda, birbaşa xarici borcun azalması strategiyasına əsaslanaraq, biz xarici borcumuzu azaltmışıq və 2023-cü il yanvarın 1-nə olan məlumata görə, bu, ÜDM-in 10 faizindən aşağı olub. Faktiki olaraq, bu, mənim bir neçə il bundan əvvəl hökumətin qarşısında qoyduğum hədəf idi".

İNDİ HƏDƏFƏ NAIL OLUNDUĞUNDAN BİZ BORCLANMA STRATEGİYAMIZA YENİDƏN BAŞLAYIRIQ

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Almaniyanın aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşdə onu da deyib ki, artıq Dünya Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı və bir neçə başqa beynəlxalq maliyyə institutları ilə ilkin məsləhətləşmələrə başlamışıq: "Lakin infrastruktur layihələri, yol tikintisi, dəmir yolu və sair üçün borc aldığımız əvvəlki illərdən fərqli olaraq, indi öz şirkətlərimizin və sənaye sektorumuzun imkanları artdığından, bizim artıq bunun üçün vəsaitə ehtiyacımız yoxdur. Biz nisbətən bu yaxınlarda qəbul edilmiş 2030-cu il strategiyasına əsasən ölkəmizin qarşısında duran strateji hədəflərimiz üçün borc alacağıq və bu strategiyanın həyata keçirilməsi üçün toplayacağımız minimal məbləğ 40-50 milyard ABŞ dolları olacaq. Başqa sözlə, texnoloji keçidlə əlaqəli məsələlərlə bağlı borc almağa davam edəcəyik, eyni zamanda, gələcək iqtisadi planlarımızı əsas etibarilə öz ehtiyatlarımıza əsaslanaraq quracağıq".

"Bu yaxınlarda - bir ildən az vaxt bundan əvvəl Azərbaycan Avropa Komissiyasının Prezidenti xanım Ursula Fon der Lyayen tərəfindən Avropa üçün enerji sektorunda

etibarlı tərəfdaş adlandırılıb»,- deyən Azərbaycan Prezidenti "Nailiyyətlərimizin bu cür qiymətləndirilməsi böyük şərəfdir. Həqiqətən də real hədəf olan yerdə biz bir çox Avropa ölkələrini neft, neft məhsulları, neft-kimya məhsulları ilə təchiz edirik".

AVROPADA TƏBİİ QAZ TƏLƏBATIN ARTMASI İLƏ ƏLAQƏDAR KƏMƏR İMKANLARIMIZI GENİŞLƏNDİRMƏYİ PLANLAŞDIRIRIQ

Dövlət başçımız bildirib ki, artıq ölkələr artıq Azərbaycandan elektrik enerjisi və əlbəttə ki, təbii qaz almağa başlayıb: "İki ildən çox bundan əvvəldən etibarən bəzi ölkələr artıq Azərbaycandan elektrik enerjisi və əlbəttə ki, təbii qaz almağa başlayıb. Lakin Avropada yeni mənbələrdən təbii qaza olan tələbatın artması ilə əlaqədar, hazırda biz kəmə imkanlarımızı genişləndirməyi planlaşdırırıq".

Dövlətimizin başçısı 16 milyard kubmetr tutumu olan TANAP-ın 32 milyard kubmetrədək, 10 milyard kubmetr tutumu olan TAP-ın isə 20 milyard kubmetrədək genişləndirilməsinin planlaşdırıldığını vurğulayaraq bildirib: "Bu, əsasən Avropadan tələbatın artması ilə əlaqədardır, çünki təsəvvür edə bilərsiniz ki, 3500 kilometr uzunluğu olan, 3 kəmər sistemini birləşdirən, 2021-ci il yanvarın 1-də istismara verilmiş kəmərin indi genişlənməyə ehtiyacı var".

BİZİM QAZ TƏCHİZATIMIZIN KİFAYƏT QƏDƏR ŞAXƏLƏNDİRİLMİŞ COĞRAFIYASI VAR

Bəli, bu gün neft ölkəsi və eyni zamanda, qaz ixracatçısı kimi də nüfuz qazanır. Çoxlarına əfsanə kimi görünən Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) neft və Bakı-Tbilisi-Ərzurum (BTƏ) qaz kəmərlərinin reallığa çevrilməsi ilə Azərbaycan regional inkişafın aparıcı qüvvəsinə, dünyanın enerji təhlükəsizliyinin təminatçısına çevrildi. Bu fikir beynəlxalq səviyyədə də etiraf edilir ki, Azərbaycanın təşəbbüsçüsü və iştirakçısı olduğu enerji layihələri ölkələri və xalqları birləşdirən körpü rolunu oynayır. Bu layihələr yalnız iştirakçı ölkələrin deyil, dünya dövlətlərinin də uzunmüddətli iqtisadi inkişafına geniş imkanlar açdı.

Dövlət başçısı İlham Əliyev martın 13-də Berlində Almaniyanın aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşdə qaz təchizatı və ya mövcud qaz təchizatının artırılması ilə bağlı 10-dan çox Avropa ölkəsindən müraciət olduğunu deyib: "Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayandan sonra bizə qaz təchizatı və ya mövcud qaz təchizatının artırılması ilə

bağlı 10-dan çox Avropa ölkəsindən müraciət olunub. Biz tərəfdaşlarımızın ehtiyaclarını qarşılamaq üçün hər şeyi edirik. Bizim qaz təchizatımızın artıq kifayət qədər şaxələndirilmiş coğrafiyası var".

Rusiya-Ukrayna müharibəsi nəticəsində Azərbaycanın nəqliyyat infrastrukturuna tələbatın artdığını qeyd edən dövlətimizin başçısı bildirib: "Ötən il tranzit yüklərimizdə 75 faizdən çox artım olub və hətta bizim nisbətən yeni tikilmiş yuqaşırma imkanı 15 milyon ton olan dəniz ticarət limanında müəyyən tıxac yaranıb. Bir sözlə, biz çox ürəkədən çalışırıq və əlavə maliyyə vəsaitlərini ayırırıq ki, dəniz limanımızın və dəmir yolu infrastrukturunun imkanlarının artırılması baş tutsun. Əlbəttə ki, bütün bunlar icra olunmalıdır. Təbii ki, ümidvarıq, Almaniya şirkətləri bu sahədə bizim tərəfdaşlarımız olacaqlar".

Bir sözlə, enerjiyə olan daxili tələbatını

ödəyən Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatçısına çevrilərək dünyanın enerji xəritəsinə mütəmadi əlavələr edir və Azərbaycanın malik olduğu nəhəng enerji resurslarından daha səmərəli istifadə etməsi üçün yeni imkanlar yaranır.

AVROPA İTTİFAQI-AZƏRBAYCAN ƏLAQƏLƏRİ İSTİQAMƏTİNDƏ ÇOX ÖNƏMLİ ADDIMLAR ATILIR

Prezident İlham Əliyev martın 14-də Berlində Almaniya Kansleri Olaf Şolts ilə mətbuata bəyanatında bildirib ki, Avropa İttifaqı-Azərbaycan əlaqələri istiqamətində çox önəmli addımlar atılır: "Xüsusilə keçən il Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında imzalanmış enerji təhlükəsizliyi üzrə Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu bizim niyyətimizi göstərir. Memorandumun sürətlə və vaxtında icrasına bir daha göstərir ki, Azərbaycan Avropa üçün etibarlı tərəfdaşdır".

Azərbaycan Prezidenti mətbuata bəyanatında onu da söyləyib ki, biz Avropa məkanına qaz ixracatımızı artırırıq: "Əgər 2021-ci ildə Avropaya 8 milyard kubmetr qaz ixrac etmişikse, bu il bu rəqəm haradasa 12 milyard kubmetrə çatacaq. Bu rəqəmin Azərbaycanın ümumi qaz ixracatının yarısı olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı qeyd edib.

"Gələcəkdə Azərbaycan Avropaya təkcə təbii qaz yox, yaşıl enerjini ixrac edən ölkəyə çevriləcək",- deyən dövlətimizin başçısı bildirib ki, Azərbaycanın çox geniş bərpaolunan enerji potensialı var. Təkcə Xəzər dənizinin külək enerji potensialı 157 qıqavata bərabərdir. Artıq bir neçə kontraktın imzalandığını vurğulayan dövlətimizin başçısı bildirib: "Əminəm ki, gələcəkdə Azərbaycan Avropaya təkcə təbii qaz yox, yaşıl enerjini ixrac edən ölkəyə çevriləcəkdir".

Beləliklə, bu gün uğurlu enerji siyasəti reallaşdıran Azərbaycan Avropanın enerji bazarında mühüm faktora çevrilib və Azərbaycanın nəhəng enerji potensialı ölkəmizin daha neçə onilliklər ərzində də Avropanın enerji təminatında həlledici rol oynamasına imkan yaradacaq.

Və Prezident İlham Əliyevin Almaniya səfəri Azərbaycan-Almaniya münasibətlərinin inkişafında yeni bir mərhələnin başlanğıcı olacaq. Dövlət başçımızın söylədiyi kimi: "Mən Almaniya ilə Azərbaycan arasında müzakirə etdiyimiz sahələrdə və bu sahələrdən də kənara çıxaraq həqiqətən də güclü tərəfdaşlığın olacağını səbirsizliklə gözləyirəm".

Martın 15-də Çin Kommunist Partiyasının (ÇKP) təşəbbüsü ilə "Modernləşmə yolu: siyasi partiyaların məsuliyyəti" mövzusunda ÇKP və dünya siyasi partiyalarının onlayn formatda yüksək səviyyəli dialoqu keçirilib.

“Modernləşmə yolu: siyasi partiyaların məsuliyyəti”

YAP Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov ÇKP və dünya siyasi partiyalarının onlayn formatda yüksək səviyyəli dialoqunda iştirak edib

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov, YAP İdarə Heyəti və Təftiş Komissiyasının Milli Məclisin Azərbaycan-Çin parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunda təmsil olunan üzvləri və Mərkəzi Aparatın

məsul əməkdaşları tədbirdə iştirak ediblər.

ÇKP-nin XX Qurultayından sonra dünya siyasi partiyaları ilə ilk dəfə təşkil olunan dialoqda Çin Xalq Respublikasının Sədri, Çin Kommunist Partiyasının baş katibi Si Cinpin çıxışında hər ölkənin öz milli xüsusiyyətlərinə və maraqlarına uyğun modernləşmə yolu seçməsinə dəstək ifadə edib, beynəlxalq münasibətlərdə hegemonluq

və diktə siyasətini qəbul edilməz adlandıraraq, müxtəlif ölkələrin siyasi partiyalarının yeni çağırışlar mühtinə uyğun dünyanın qurulmasında rolunun artırılmasına çağırış edib. Tədbirdə gələcək inkişaf üçün yeni ideya, konsepsiya və strategiyaların təqdim edilməsi, müxtəlif ölkələrin siyasi partiyalarının iştirakı ilə daha sağlam və təhlükəsiz dünyanın qurulması məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

“Biz Heydər Əliyevin qurucusu olduğu bugünkü Azərbaycanı daim qorumalıyıq”

YAP Veteranlar Şurasının üzvlərinin gənclərlə növbəti görüşü keçirilib

“Heydər Əliyev İli” çərçivəsində martın 15-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Veteranlar Şurasının üzvlərinin gənclərlə növbəti görüşü keçirilib. Turizm və Sosial Xidmətlər üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində keçirilən tədbirdə partiyanın Xətai və Nizami rayon təşkilatlarının üzvü olan fəal gənclər iştirak ediblər.

Əvvəlcə Dövlət himni səsləndirilib. Sonra ulu öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin, eləcə də qardaş Türkiyədə təbii fəlakət nəticəsində həlak olanların əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Xətai rayon təşkilatının sədri Vüqar Rəhimzadə 2023-cü ilin ölkəmizdə “Heydər Əliyev İli” elan olunması ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının silsilə tədbirlər keçirdi-

yini bildirib. O qeyd edib ki, müstəqil dövlətimizin müasir tarixi fenomenal şəxsiyyət Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. XX əsrin sonunun Azərbaycan xalqının həyatında tələyüklü bir dövr kimi xarakterizə olunduğunu deyən V.Rəhimzadənin sözlərinə görə, həmin dövrdə baş verən hadisələr, xalqın və dövlətin xilas edilməsi zərurəti ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışını şərtləndirib. Təşkilat sədri deyib ki, 2023-cü ilin “Heydər Əliyev İli” elan olunması dahi şəxsiyyətin Azərbaycan dövləti, xalqı

qarşısındakı misilsiz xidmətlərinə, eləcə də Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunub saxlanılmasında, hazırkı inkişaf səviyyəsinə gəlib çıxmasında Heydər Əliyev siyasətinin müstəsna roluna geniş nəzər salınması baxımından müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Ümummilli Liderin şah əsəri olan müasir Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpasının ilk illərində baş verənlərin şahidi olmayan gənc nəsil bilməlidir ki, nəyin bahasına azadlığımızı, müstəqilliyimizi qoruyub saxlaya bilmişik. Bu baxımdan, YAP Veteranlar Şurasının üzvlərinin fikirləri, onların Heydər Əliyev siyasətinin ayrı-ayrı aspektləri haqqında düşüncələri gənclər üçün önəmlidir.

Çıxış edən YAP Veteranlar Şurasının sədri, partiyanın İdarə Heyətinin üzvü Arif Rəhimzadə bildirib ki, ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi 30 ildən artıq bir dövr dövlətçiliyimizin və xalqımızın intibahında tarixi bir

mərhələ təşkil edib: “Heydər Əliyevin hakimiyyətə birinci gəlişi xalqın həyatında dönüş nöqtəsi, çiçəklənmə, milli oyanışın formalaşması dövrü oldu. 1993-cü ildə Ulu Öndər hakimiyyətə qayıdırsa, xilaskarlıq missiyasını yerinə yetirdi, ölkəmiz məhv olmaq təhlükəsindən qurtardı. Ümummilli lider Heydər Əliyevin müasir və müstəqil Azərbaycana rəhbərliyinin əsas nəticəsi ondan ibarətdir ki, dağılmaq ərəfəsində olan ölkəmiz dinamik inkişaf edən bir dövlətə çevrilib. Bu heç də asan başa gəlməyib. Azərbaycanı inkişaf yoluna yönəltmək üçün böyük zəhmət sərf olunub. Odur ki, biz Heydər Əliyevin qurucusu olduğu bugünkü Azərbaycanı daim qorumalıyıq”.

A.Rəhimzadə qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyev bu gün Heydər Əliyev yolunu uğurla davam etdirir: “Ulu öndər Heydər Əliyev hər zaman Azərbaycan gəncliyinə qayğı ilə yanaşıb,

gənclərin inkişafını xüsusi diqqət mərkəzində saxlayıb. Gənclərimiz Heydər Əliyevin zəngin irsini dərinləndirərək öyrənməli, Ulu Öndərin ideyalarına həmişə sadıq olmalıdırlar”.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü Asif Cahangirov da çıxışında ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan dövləti və xalqı qarşısında misilsiz xidmətlərindən bəhs edib. Ulu Öndərin müstəsna xidmətlərinin hələ uzun illər tədqiqatçıların diqqət mərkəzində olacağını qeyd edən A.Cahangirovun sözlərinə görə, müstəqil Azərbaycan Heydər Əliyevin şah əsəridir. O, ulu öndər Heydər Əliyevin zəngin irsinin hər zaman öyrəniləcəyini vurğulayıb.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü Ulu Öndərin təhsil siyasətindən bəhs edib, bu siyasətin respublikamızın inkişafına verdiyi töhfələri vurğulayıb. A.Cahangirov gənclərə hər zaman yüksək bilik və bacarıqlara yiyələnməyi tövsiyə edib.

Tədbirdə çıxış edən YAP Veteranlar Şurasının üzvü Xeyrəddin Qoca ulu öndər Heydər Əliyevlə bağlı xatirələrini bölüşüb. Onun sözlərinə görə, Heydər Əliyev hələ sovetlər dönəmində respublikamıza rəhbərlik edərkən neqativ hallara qarşı qətiyyətli mübarizə aparıb: “Yaradıcı insan kimi mənə Heydər Əliyev şəxsiyyətində ən çox cəlb edən xüsusiyyət onun malik olduğu cəsarət, fədakarlıq, qətiyyət, humanizm, mərhəmət, əsl vətəndaş mövqeyi, azərbaycançılıq hissləridir”.

Ulu öndərin xilaskarlıq missiyasından ətraflı bəhs edən X.Qoca qeyd edib ki, Heydər Əliyev xalqımızın yaddaşında əbədi yaşayacaq. O, gənclərə Heydər Əliyevin zəngin irsini öyrənməyi, hər zaman doğru yolla getməyi və mübariz olmağı tövsiyə edib. Daha sonra görüş diskussiya şəraitində davam edib, gənclərin sualları cavablandırılıb.

صدای آمریکا

به گفته برخی مقامات غربی، یک شهروند ایرانی-آلمانی به نام «رامین یکتاپرست» عامل هدایت‌کننده یک سری حملات در ماه‌های اخیر علیه یهودیان و کنیسه‌ها در آلمان بوده است.

Tehran rejiminə bağlı olan Ramin Yektafarəst son aylarda bu ölkədə yaşayan yəhudilərə və sinaqoqlara qarşı silsilə hücumların təşkilinə başçılıq edib

مهمان‌پرست متولد آلمان و ۳۴ ساله است. او همچنین برای مدتی یک روسپی‌خانه را در شهر لورکوزن اداره می‌کرد.

Biz dəfələrlə İran İslam Respublikasının xarici ölkələrdəki səfirlərlə qanunsuz şəkildə fəaliyyət göstərən xüsusi adamlarının fəaliyyətləri barədə yazılarla çıxış etmişdik. Belə ki, terror niyyətli həmin şəxslər Tehran rejiminin xarici ölkələrdə yaşayan və mühacirlik həyatı sürən insanlara qarşı təhdid, təzyiq və s. xarakterli əməllər törətmələri ilə yanaşı, digər cinayətlərə də al atırlar. Daha dəqiq desək, Tehran rejiminin maraqlarını bölüşməyən digər ölkələrə qarşı kirli niyyətlərini icra edirlər. Belə şəxslərdən biri haqqında da məlumat əldə olunub – Ramin Yektafarəst.

Onun cah-cəlallı və zəngin həyatı da diqqətlərdən yayınmayıb

Qeyd edək ki, "Azad İran" teleqram kanalının yazdığına görə, bu kimi şəxslər arasında, hətta xarici ölkələrin vətəndaşlıqlarını alanlar

da var ki, onların fəaliyyətləri bilavasitə Tehran rejimi tərəfindən idarə olunur, onlar müxtəlif niyyətli təlimatlar alaraq mollaların siyasətlərini xarici ölkələrdə icra edirlər. Yuxarıda adı çəkilən şəxs də məhz bu sıradandır. Bu adamın 34 yaşının olduğu bildirilir və daha bir məlumata görə İran doğumlu

alter-ego-media.de

SEPAH-ın Almaniyaadakı podratçısı kim olub?

casus Almaniyanın Leverkusen şəhərində fahişəxana işlədib. Onun cah-cəlallı və zəngin həyatı da diqqətlərdən yayınmayıb.

Artıq belə bir iddialar da var ki, Ramin Yektafarəst son aylarda Almaniya yəhudilərə və sinaqoqlara qarşı silsilə hücumların təşkilinə başçılıq edib. Həmin iddialara əsasən, bu, Tehran rejiminin antisemitizm siyasətinin tərkib hissəsidir ki, hazırda adıçəkilən şəxs tərəfindən həyata keçirilir. Məlumatla görə, Tehrandan olan Ramin Yektafarəst Almaniya "Babək J" kodlu şəxslə əlaqə quraaraq, xüsusi tapşırıq əsasında yəhudilərin fəaliyyət göstərdikləri məkanlara qarşı hücumların koordinasiya edilməsinə rəhbərlik edib.

Bu şəxs Bohumda yəhudi sinaqoquna bağlı məktəbə Molotov kokteyli atmaq və Dortmunddakı sinaqoqa qarşı növbəti hücumu planlaşdırmağa görə məsuliyyət daşıyır

"Azad İran"ın digər məlumatına görə, daha öncə Almaniya mətbuatı ölkənin kəşfiyyat orqanlarına istinadən xəbər vermişdi ki, bu şəxs şəhərdəki yəhudi sinaqoquna silahlı hücum, Bohumda yəhudi sinaqoquna bağlı məktəbə Molotov kokteyli atmaq və Dortmunddakı sinaqoqa qarşı növbəti hücumu planlaşdırmağa görə məsuliyyət daşıyır.

Bazar ertəsi isə "Washington Post" qəzeti beş alman təhlükəsizlik rəsmisinə və iki Qərb kəşfiyyat rəsmisinə istinadən yazıb ki, o, Tehran vasitəsilə və SEPAH rəhbərliyi altında yəhudi sinaqoqlarına qarşı hücumlar planlaşdırmaqda şübhəli bilinir. Ötən il isə alman mətbuatı yazmışdı ki, Yektafarəst Almaniya cinayətkar dəstələri tanışlığına görə, əslində, bu ölkədə SEPAH-ın uzaqdan podratçısı rolunu oynayır.

Diqqətçəkən məqam budur ki, həmin şəxs artıq İrana qaçıb. Aparılan araşdırmalardan sonra o da bəlli olub ki, o SEPAH-dan aldığı əmrə əsasən Almaniya "Cəhennəm mələkləri" adı altında çətin qurub. Artıq Almaniya hökuməti onun həbs edilməsi ilə bağlı beynəlxalq order verib. Ehtimal var ki, terrorçu hazırda öz ölkəsindəki SEPAH sıralarında fəaliyyət göstərir.

Hadisə ilə bağlı Almaniyanın ARD kanalına müsahibə verən istintaqçılardan biri etiraf edib ki, söhbət "dövlət terrorundan" gedir.

Tehran rejimi Avropa ölkələrində yaşayan insanların həyatlarını təhlükəyə atmaqla bənzər kirli niyyətlərini ortaya qoyur

Onu da xatırladaq ki, məhz bu kimi cinayətkar şəxslərin hesabına xarici ölkələrdə Tehran rejiminə qarşı çıxan insanlara diskriminasi-

ya siyasəti yürüdülməkdədir. Xüsusilə, Tehran rejiminin ifşası ilə bağlı fəaliyyət göstərən fəal ictimaiyyətçilər, habelə jurnalistlər təqiblərə məruz qalır, oğurlanırlar. Diqqətçəkən məqam həm də budur ki, İranda səngiməyən xalq etirazları gücləndikcə, Tehran rejimi daha da azğınlaşır, hətta digər ölkələrdəki adamları vasitəsi ilə açıq-aşkar terror siyasəti yürüdə-

cəyini bəyan edir. Bütün bunlar isə bir daha sübut edir ki, rejimin baş-bilenləri də qurduqları hakimiyyətin təməlinin boşaldığının fərqi varmağa başlayıblar. Görünür, bu səbəbdən müxtəlif ölkələrdə, xüsusilə, Avropa ölkələrində yaşayan insanların həyatlarını təhlükə altına atmaqla bənzər kirli niyyətlərini ortaya qoyurlar.

Rövşən RƏSULOVA

İrəvan, Rammin yektəfarəst az Tehran və az طریق تماس با فردی به ناه «بابک ج» در آلمان، هدایت حملات علیه اماکن یهودی را بر عهده داشته است.

پیشتر رسانه‌های آلمانی به نقل از تشکیلات اطلاعاتی این کشور گزارش دادند که این شخص برای تیراندازی به یک کنیسه در شهر اسن، یرتاب بطری آتش به یک مدرسه وابسته به یک کنیسه یهودیان در شهر بوخوم و یک حمله دیگر علیه یک کنیسه در شهر دورتموند برنامه‌ریزی کرده است.

Qərbi Azərbaycan- doğma vətənə qayıdış!

ləri ilə bağlı qaldırılmış məsələyə fərqli münasibət sərgiləyirlər. Daha dəqiq desək, bəyan edirlər ki, öz ev-eşiklərindən qovulmuş azərbaycanlıların geri dönmələri və təminatları üçün vəsaitləri yoxdur (!) Buradan meydana belə bir sual çıxır: onda məntiq haradadır? Qarabağdakı separatçılar üçün qanunsuz evlər tikmək üçün maliyyə vəsaitləri tapılır, amma əsrlər boyu Qərbi Azərbaycanda yaşamış və artıq geri dönmələrini səbirsizliklə gözləyən azərbaycanlılar üçün yox?

1987-ci ildən başlayaraq və XX əsrdə İrəvan xanlığı üzərində qurulmuş Ermənistan ərazilərindən azərbaycanlıların sayca üçüncü deportasiya aktı həyata keçirilib

Mövzu ilə bağlı azərbaycanlı tarixçi professor Kamran Rüstəmov maraqlı və diqqətçəkən açıqlaması ilə yadda qalıb. Onun sözlərinə görə, 1987-ci ildən başlayaraq və XX əsrdə İrəvan xanlığı üzərində qurulmuş Ermənistan ərazilərindən azərbaycanlıların sayca üçüncü deportasiya aktı həyata keçirilib. Belə ki, azərbaycanlıların öz doğma torpaqlarından qovulma prosesi xüsusi qəddarlıqlarla müşahidə edilib. Bütövlükdə isə, Ermənistandan zor və güc yolu ilə 250 min-

ni bildirərkən deyib ki, Ermənistan beynəlxalq proses çərçivəsində hazırda onun ərazisi sayılan coğrafi yerlərdən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz şəkildə öz yurdlarına qayıtması üçün şərait yaratmağa, habelə oraya qayıtdıqdan sonra onların fərdi və kollektiv hüquqlarını təmin etməyə borcudur. Biz bu kimi bəyanatlardan daha hansı nəticələri hasil edə bilərik?

Beləliklə, həm parlament spikerinin, həm də Prezident köməkçisinin bəyanatları beynəlxalq hüquqa söykənir və İrəvan azərbaycanlıların Ermənistan ərazilərinə dönmələri üçün qəti addımlar atmalıdır!

Bir ölkə ki əsrlər boyu orada yaşamış insanların geri qayıtmaları tələbini yerinə yetirə bilmirsə, onda Ermənistanın bir ölkə olaraq mövcud olmadığı qənaətinə də gəlmək olar

Daha bir amil budur ki, İrəvan bu məsələdən əsla yaxasını kənara çəkməz. Və ən əsası, əgər bir ölkə əsrlər boyu orada yaşamış insanların geri qayıtmaları tələbini yerinə yetirə bilmirsə, bunu maliyyə vəsaiti tərəfindən mümkün olmadığını bəhanə edirsə, onda Ermənistanın bir ölkə olaraq mövcud olmadığı qənaətinə də gəlmək olar. Hansı ki, İrəvanın bəyanatı artıq bu mövzu-

Ermənistana xatırlatmaq lazımdır – hansı yolla olursa-olsun...

den çox azərbaycanlı deportasiyaya məruz qalıb.

Qeyd edək ki, Qərbi Azərbaycan icması da artıq bu məsələni aktuallaşdırıb və paralel olaraq bir sıra beynəlxalq institutlara müraciətlər ünvanlayaraq həm özlərinin, həm də dedə-babalarının doğma yurdlarına geri dönmələri ilə bağlı tələblər irəli sürüblər.

Ermənistandan qovulan azərbaycanlıların öz doğma yurd-yuvalarına geri dönmələrinə haqları çatır və bu, onların bilavasitə təbii hüquqlarıdır

Onu da xatırladaq ki, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova Bəhreyn krallığının paytaxtı Manamada keçirilən 146-cı Parlamentlararası ittifaq assambleyasındakı çıxışı zamanı bəyan edib ki, mövcud Ermənistandan qovulan azərbaycanlıların öz doğma yurd-yuvalarına geri dönmələrinə haqları çatır və bu, onların bilavasitə təbii hüquqlarıdır. Onun sözlərinə görə, bu hüquq Ümumdünya insan hüquqları bəyannaməsində, eləcə də digər beynəlxalq aktlarda da qeyd olunub.

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev isə mövzu ilə bağlı fikirləri-

da səslənib: “Bizim Azərbaycandan geri dönmələri yaşayış evləri ilə təmin etməyə vəsaitlərimiz yoxdur” (!)

Halbuki, yuxarıda da qeyd edildiyi kimi, Ermənistanın Qarabağa – Azərbaycanın iqtisadi regionunda inşa edilən qanunsuz evlərə pul-para ayırmağa gücü çatır, hansı ki, bu ərazilərdə birmənalı olaraq azərbaycanlılar yaşayırdılar.

Ermənistan RSK-nın yerləşdiyi ərazilərə Ermənistan ermənilərini köçürmək marağında qalır?

Üstəlik, Ermənistanın daha bir məqsədi budur ki, Azərbaycanın Qarabağ regionuna gücləri çatacaq qədər erməniləri köçürmək. Bu məqsəd isə birbaşa 10 noyabr 2020-ci il üçtərəfli bəyanatına ziddlik təşkil edir. Çünki bəyanata əsasən, həmin torpaqlara da azərbaycanlılar geri dönəcəklər. Daha bir sual – hazırda Rusiya sülhməramlıları kontingentinin müvəqqəti yerləşdikləri ərazilərə bir nəfər də olsun azərbaycanlı geri qayıdıbmı? Cavab – yox!

Deməli belə çıxır ki, Ermənistan bu məsələdə də prosesi uzadır və həmin vasitə ilə yaxasını kənara çəkməyə cəhdlər göstərir. Lakin belə cəhdlər nə zamana qədər davam edəcək, ya da Ermənistan rəhbərliyi dalana dirəndiklərinin fərqinə vararaq öz müqəddəratının necə olacağı barədə düşünmürmü? Düşünmürsə, demək ki, xatırlatmaq lazımdır – hansı yolla olursa-olsun...

Rövşən RƏSULOĞ

Qarabağdakı separatçılar üçün qanunsuz evlər tikmək üçün maliyyə vəsaitləri tapılır, amma əsrlər boyu Qərbi Azərbaycanda yaşamış və artıq geri dönmələrini səbirsizliklə gözləyən azərbaycanlılar üçün yox?

Sirr deyil ki, Ermənistan hər il öz büdcəsindən Qarabağ separatçılarına maliyyə yardımı ayırır və həmin vəsaitlərin yaşayış komplekslərinin tikintisinə xərcləndiyi bildirilir. Biz burada göndərilən vəsaitlərin hansı üsullarla separatçı-quldur rejimin ciblərinə axması barədə deyil, fərqli mövzuya toxunmaq istərdik.

Məsələ ondadır ki, Ermənistan rəhbərliyi 1988-89-cu illərdə Qərbi Azərbaycan torpaqlarından deportasiya edilmiş azərbaycanlıların öz doğma yurd-yuvalarına geri dönmə-

Soyuq havalarda ən sevimli içkimiz olan çay sağlamlığımızı ciddi zərərlər vura bilər. Bunu bir qrup avropalı alimin birgə araşdırmasının nəticələri iddia edir. Araşdırma nəticələrinə görə soyuğa aldanaraq içimizi isitmək üçün qaynar istehlak etdiyimiz maye zamanla qida borusu xərçənginə səbəb olur.

Qışın ən sevdiyimiz içkisi

Ümumiyyətlə, çay bizim ölkəmizdə sudan sonra ən çox istehlak edilən ikinci içkidir. Düzdür, gənc nəsillə daha çox soyuq içkilərə üstünlük verir, amma soyuq aylarda onların da çox istehlak etdiyi içki çaydır. Çay içərkən əsas diqqət edilməli məqamlardan biri şəkər istifadəsindədir, digər vacib məqam isə çayın temperaturudur.

Üçüncü vacib məsələ isə çayın yeməklə bərabər və ya yeməkdən dərhal sonra içilməsidir. Bu zaman bədəndəki dəmir nisbətini azaldan çay orqanizmə ciddi zərər verir. Çayın tərkibindəki tanın turşusu qidalardan alınan dəmirin bədəne sorulmasının qarşısını alır. Səhərlər yumurta ilə çayı bir yerdə qəbul etmək isə bədəne xeyirdən daha çox zərər verir, çay əvəzinə meyvə şirəsi ilə yumurtanı birlikdə qəbul etmək daha xeyirlidir.

İddialara görə isti çay qida borusunun toxumalarını məhv edərək bir müddət sonra xərçəng şişlərinə səbəb olur. Qida borusu

Kimin ağrıyır canı... Az çay içsin mərcanı!

Dünya qara çaydan imtina edərək yaşıl və ağ çayla dostlaşır

çay istehlakı daha çox sidiyə getməyə səbəb olur ki, bu da böyrəklərin süzməsinə əngəl törədir. Revmatizm xəstəliyi olan insanlara çox çay qəbul etmək məsləhət görülmür. Çayın tərkibində oksalat turşusu çox olduğu üçün böyrəklərdə daş və qum olan insanlar üçün təhlükəlidir.

Təzyiqi yüksək olanlar, habelə qaraciyər xəstəliyi olanlar üçün çayın zərərləri çoxdur. Çaydakı zərərlərdən əlavə, hər dəfə çay qəbul edərkən onunla birlikdə istehlak edilən şəkər miqdarı da yüksək olur. Piylənmə, ürək, qan-damar xəstəliklərinə səbəb olan şəkər qəbulu çay saatlarında daha çox olur. Qəndsiz çay içənlər bundan siğortalıdır hesab etsə də sadə çay orqanizmi xəstəliklərə qarşı zəifdir. Ən böyük zərərlərindən olan dəmir əksikliyinə səbəb olması anemiyadan əziyyət çəkənlərin sayını hər gün bir az da artırır.

xiləyə məruz qaldığı üçün faydasını itirmiş olur.

Əgər təbii halda yetişdirilibsə qara çay faydalıdır, nəzərə alsaq ki, hazırda satışda istehlakçıya təklif olunan çayların əksəriyyəti süni formada rəngləndirilir, o zaman bu faydalardan danışmaq yersizdir. Təbii olduğuna inandığınız qara çay gündə 4 fincan qəbul edilərsə zərərli deyil, faydalıdır.

Təbii qara çay qandakı xolesterol səviyyəsini aşağı salır, xərçəng riskini minimuma endirir, həzmi yüngülləşdirir, beyni gücləndirir, tərkibində florid olduğu üçün diş çürüməsinin qarşısını alır, qan damarlarını genişləndirərək qanın damarlarda hərəkətini asanlaşdırır. Amma nəzərə alın ki, bu sadələşdirilmişdir.

yalnız təbii halda yetişdirildiyinə əmin olduğunuz çay üçün keçərlidir və həmin təbii çay qaynar yox, ilıq halda qəbul edilərsə

rola malikdir.

İstehsalçıların sayəsində qara çay istehlakı azalır

Qara çay istehsal edilərkən, çay yarpaqları bu bitkidən əldə edilən digər çay növlərinə görə daha çox oksidlənir. Buna görə də qoxusu və dadı digər çaylara nisbətən daha kəskinir. Faydasının itməsinə səbəb uzun müddət oksidləşməyə məruz qalaraq qida dəyərini itirməsidir. Qara çay dünyada yaşıl və ağ çaya nisbətən daha çox istehlak edilirdi, amma istehsal prosesində məruz qaldığı usullara görə zərərləri sübut edildikcə yaşıl və ağ çaylar ondan ön plana keçir.

Qara çayın istehsalında istifadə edilən müasir texniki üsullar çayın saxlanma müddətini artırmaqla faydasını da azaltmış

xərçənginin ən təhlükəli növ olduğunu qeyd edən alimlər son illər, xüsusilə, müsəlman ölkələrində çaya olan düşkünlüyün bu növ xərçəngin sürətlə yayılmasına səbəb olduğunu bildirirlər.

Qida borusu xərçənginin ilkin əlaməti udqunmada çətinlikdir. Bu xərçəngə yoluxan insanlar nəinki kənar qidanı, eləcə də ağız suyunu udmaqda belə çətinlik çəkirlər. Bu səbəbdən həkimlər çayı, habelə sulu yeməkləri qaynar yox, ilıq halda istehlak etməyi məsləhət görür.

Fayda əvəzinə xəstəlik

Bu gün satışda olan qara çayların demək olar ki, hamısının istehsal prosesində müxtəlif dəyişikliyə məruz qaldığını nəzərə alsaq o zaman təbii qara çay olmadığına əmin olmaq olar. Bu səbəbdən də gündən 3 stəkandan çox qara çay içməklə orqanizminizin narahatlığını artır bilərsiniz, bundan əlavə qan laxtalanmasına, ishala səbəb ola bilər.

Gün boyu çayın ifrat istehlakı qəbizlik, əsəb problemləri, yüksək təzyiq, baş ağrıları, əl titrəməsi, səbəbsiz sıxıntı hissi və yuxusuzluğa səbəb olur. O cümlədən çox

Hec xeyri yoxdur?

Qara çayın orqanizmə faydası olub-olmaması ilə bağlı çox az araşdırma aparılır. Çünki hazırda istehsal edilən qara çaylar istehsal prosesində olduqca çox müda-

faydalıdır.

Əgər tam təbii qara çay içirsinizsə, o sizi iflicdən qoruyur, infarkt riskini azaldır. Antioksidant baxımından zəngin olan təbii qara çay böyrək daşının əriməsində xüsusi

olur. Bu üsullar sayəsində yaşıl çay tərəvəzini ən çox 1 il qoruyursa qara çay illərlə olduğu kimi qala bilər: "Əgər çayınızı 1 dəqiqəyə dəmlənirsə o zaman bilin ki tərkibində 5 dəqiqəyə dəmlənən çaydan 2 dəfə artıq kofein var. 1 stəkan qara çay təxminən 50 mq kofein ehtiva edir. Yaşıl çayda bu miqdar 8-25 mq arasındadır. Buna görə də qara çay eynilə qəhvə kimi gümrahlaşdırır və enerji verir. Əlbəttə, artıq kofeinin yuxusuzluğa, tərləməyə, narahatlığa, stressə və həyəcana səbəb olacağını da bilmək vacibdir.

Qara çay, digər çaylar kimi hazırlanmasında istifadə edilən yarpağın növünə görə müxtəlif keyfiyyət dəyərlərinə malikdir. Ən keyfiyyətli qara çay, çay yarpağının bütün olaraq istifadə edilərək istehsal edilən çaydır. Son illər çay yarpaqlarının özəyini hələ sütün ikən dərib ağ çay istehsal edən istehsalçılar bununla da qara çayın qida dəyərini öldürmüş olurlar. Odur ki, mahnıda deyildiyi kimi, canınız ağrıtanda bol mərcanı çay içmək əvəzinə çiçəklərdən dəmlənmiş təbii çaylara üstünlük verin. Axı satışdakı qara çayların təbii olmadığını hamımız bilirik...

Lalə Mehralı

İdman yurdu Azərbaycan!

Avropanın və dünyanın diqqətindən kənar qalmayıb. Müasir dövrümüzde idman sahəsində gerçəkləşdirilən dövlət siyasəti, Olimpiya ideallarının təbliği, müasir Olimpiya kompleksləri və digər tədbirlər nəticəsində, ölkəmiz mötəbər beynəlxalq idman yarışlarının keçirildiyi məkana çevrilməklə yanaşı, idmançılarımız mötəbər yarışların qalibi olub.

Ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində müəyyən olunmuş siyasət, respublikamıza uğurlar gətirməklə yanaşı, onun dünya miqyasında imicini də yüksəldib.

Azərbaycanda idman öz inkişafının ən yüksək dövrünü yaşayır

İdmanın bugünkü inkişaf səviyyəsi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həm dövlət başçısı, həm də Milli Olimpiya Komitəsinin rəhbəri kimi bu sahəyə ayırdığı diqqətin nəticəsidir. İdmanın inkişaf etdirilməsi istiqamətində görülən genişmiqyaslı işlər nəticəsində Azərbaycan Avropanın idman mərkəzlərindən birinə çevrilib və dünyanın idman ictimaiyyəti tərəfindən ciddi təərəf-daş kimi qəbul olunur.

Vurğulamaq yerinə düşər ki, ölkəmizin idman sahəsində əldə etdiyi uğurlar beynəlxalq idman təşkilatları tərəfindən maraqla qarşılanır və ölkəmizdə sayısız-hesabsız mötəbər beynəlxalq turnirlər, dünya və Avropa çempionatları keçirilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirdiyi kimi, "Bütövlükdə idman sahəsi Azərbaycanda sürətlə inkişaf edibdir və bu gün dünya miqyasında Azərbaycan idman ölkəsi kimi tanınır. Beynəlxalq yarışlarda idmançılarımız yüksək nəticələr göstərirlər. Düzdür, Azərbaycan ictimaiyyəti bizim idman sahəsindəki qələbələrə öyrəşib və əgər biz hansısa nəticəni əldə edə bilmiriksə, əlbəttə ki, məyus olur. Ancaq hamımız bilməliyik ki, idman sahəsində rəqabət kifayət qədər güclüdür və bütövlükdə son

illər ərzində idman sahəsində göstərilən nəticələr, əlbəttə, qürurvericidir".

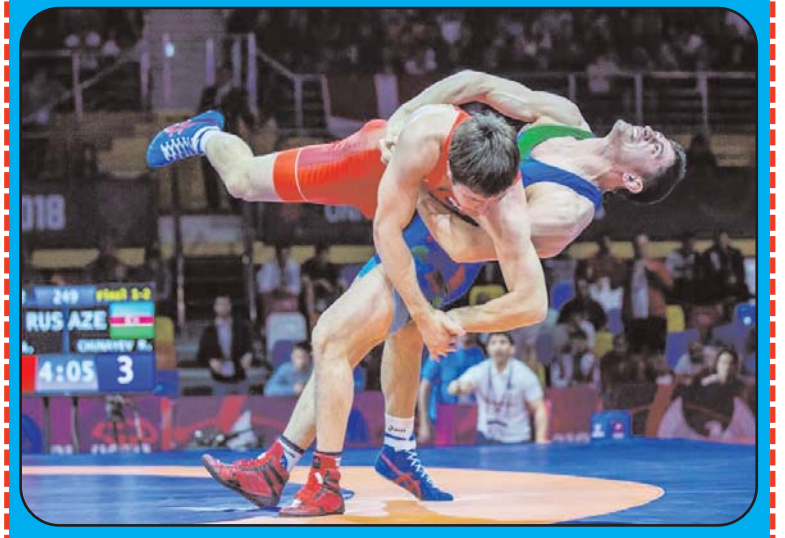
Təsədüfi deyil ki, sovet dövründə Azərbaycanda idman və bədən tərbiyyəsi özünün inkişaf mərhələsinə Ulu Öndər Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etməsindən sonra qədəm qoymuşdur. Məhz Heydər Əliyevin sayəsində Azərbaycan idmanının inkişafı və gənc nəslin sağlamlığı üçün əhəmiyyətli addımlar atılmışdır. Ümumilli Liderin respublikamıza rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illərdə ölkədə bir çox idman kompleksləri, qurğuları, zalları tikilmiş, idman meydançaları salınmış, böyük idman-sağlamlıq mərkəzləri yaradılmışdı. Belə ki, təkə Bakıda 1975-ci ildə 250 idman meydançası və şəhərciyi salınmışdı. 1973-cü ildə respublikanın paytaxtında möhtəşəm idman sarayının təməli qoyulmuşdu. 1974-cü ildə Bakıdan başqa, Azərbaycanın 36 rayonunda 59 uşaq-gənclər idman məktəbi fəaliyyət göstərirdi.

"İDMANIN VƏ BƏDƏN TƏRBIYƏSİNİN İNKİŞAFI DÖVLƏTİN VƏ HÜKUMƏTİN SİYASƏTİNİN ƏSAS İSTİQAMƏTLƏRİNDƏN BİRİDİR"

Müstəqilliyimizin ilk illərində ölkəmizin düşdüyü böhranlı vəziyyət idmanı da tənəzzülə uğratmışdı. Amma Ümumilli

Lider Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırdan sonra idmana münasibət kökündən dəyişdi. İdmanın inkişafı, gənc nəslin mənəvi-əxlaqi tərbiyyəsinin gücləndirilməsi məsələləri dövlət siyasətinin mühüm istiqamətlərindən birinə çevrildi. Qısa bir zamanda Azərbaycanda idmanın inkişafı sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə edildi. İdmançılarımız ən mötəbər yarışlardan vətəne qızıl medallarla qayıtmağa başladılar. Qısa zaman kəsiyində Azərbaycan idmançılarının qazandığı qızıl medalların sayı 70 illik sovet dövründə qazandığımız qızıl medalların sayını ötüb keçdi. Ümumilli Lider Heydər Əliyev fiziki tərbiyyə və idmanın inkişafına çox böyük diqqət ayırmış və çıxışlarının birində belə demişdir: "İdmanın və bədən tərbiyyəsinin inkişafı üçün görülən işlər, gələcəkdə görəcəyimiz işlər, dövlətin və hökumətin siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir".

Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkə həyatının bütün sahələrində olduğu kimi, idmanın inkişafına yönəlmiş qərarların qəbulu, tədbirlərin reallaşması idman sahəsində ölkəmizin yüksək beynəlxalq nüfuz qazanmasına səbəb olub. İdmanın maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, idmançıların peşəkar səviyyədə hazırlanmasına göstərilən qayğı öz müsbət nəticəsini verib. Müxtəlif idman növləri - güleş, futbol, intellektual oyunlar, şahmat və s. növlərdə Azərbaycan

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi və iqtisadi kursunu uğurla davam etdirən, ideyalarını gerçəkləşdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin siyasətinin məntiqi nəticəsi olaraq, ölkənin davamlı iqtisadi inkişafı təmin edilib ki, bu da, bütün sahələrdə, eləcə də idman sahəsində böyük nailiyyətlərin əldə olunmasına səbəb olub. Azərbaycan dünyanın idman arenasında, artıq özünə layiqli yer tutub, istər beynəlxalq yarışlarda iştirakı, istərsə də beynəlxalq yarışlara ev sahibliyi etməsi ilə. Təbii ki, idman və bədən tərbiyəsi hər bir ölkənin beynəlxalq aləmdə tanınması, nəslin sağlam inkişafı üçün önəmli vasitələrdən olduğundan, bu sahəyə dövlət tərəfindən böyük diqqət ayrılır. Məhz bu səbəbdən də, Azərbaycan dövləti idmanın, xüsusilə də, Olimpiya Hərəkatının inkişafına xüsusi diqqət yetirir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin diqqət və qayğısı ilə özündə yeni keyfiyyət dəyişikliklərini əxz edən Azərbaycanın Olimpiya hərəkatı təzliklə sürətli inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu sahəyə diqqətlə yanaşması, idmançıların qayğı və problemləri ilə yaxından maraqlanması ölkədə idmanın kütləviləşməsinə, gənc nəslin bu sahəyə sürətli axınına şərait yaradıb. Azərbaycanın idman sahəsində qazandığı nailiyyətlər, dünya və Avropa çempionatlarında idmançılarımızın qazandığı medallar və mükafatlar ölkəmizin beynəlxalq idman təşkilatlarında da mövqeyinin xeyli güclənməsinə səbəb olub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin hələ 1997-ci ildə Milli Olimpiya Komitəsinin rəhbəri seçilməsindən sonra ölkəmizdə idmana və bədən tərbiyəsinə diqqət daha da artdı. İdmanın maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, idmançıların peşəkar səviyyədə hazırlanmasına göstərilən qayğı isə, tezliklə öz müsbət nəticəsini verdi. 2008-ci ilin avqu-

stunda Pekində keçirilən Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan idmançılarının qazandıqları qələbələri, xüsusilə, qeyd etmək lazımdır. Pekin Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan 7 medal qazandı və dünyanın iki yüzdən çox ölkəsi arasında 38-ci yeri tutdu. Olimpiya Oyunlarında qazanılan bu qələbə də, heç şübhəsiz, dövlətin idmana münasibətinin nəticəsi idi. MDB ölkələri zəhmətkeşlərinin beynəlxalq V İdman Oyunlarında Azərbaycan idmançıları 37 medal - 9 qızıl, 12 gümüş və 16 bürünc medal qazandılar. Cənab Prezident "Mən Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti vəzifəsinə seçildəndən qarşıya məhz bu vəzifəni qoydum ki, biz idmançılara şərait yaratmalıyıq, onlardan isə nəticə gözləməliyik. Bax, bu iki əsas amil bizim böyük uğurlarımızın əsasını təşkil edirdi."

"BİZ İDMANÇILARA ŞƏRAİT YARATMALIYIQ, ONLARDAN İSƏ NƏTİCƏ GÖZLƏMƏLİYİK"

Son 19 ildə Bakıda və bütövlükdə, Azərbaycanda idman infrastrukturunun yaradılması istiqamətində böyük işlər görülüb. Bakı Olimpiya Stadionu, Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionu, Bakı Su İdmanı Sarayı, Bakı İdman Sarayı, "Baku Crystal Hall", Bakı Tennis Akademiyası, Heydər Əliyev adına İdman Arenası, "Bakcell Arena", Bakı Atıcılıq Mərkəzi, Bakı Ekspo Mərkəzi və digər idman kompleksləri müxtəlif növ yarışların keçirilməsinə imkan verir. İndi, nəinki paytaxt Bakıda, demək olar ki, ölkəmizin bütün bölgələrində müasir Olimpiya idman kompleksləri fəaliyyət göstərir. Dünyanın idman ictimaiyyətinin diqqətini çəkən Azərbaycanda - paytaxt Bakıda iri miqyaslı yarışlar yüksək səviyyədə təşkil olunub. Yeniyetmə cüdoçuların Avropa çempionatı, bədii gimnastika üzrə 27-ci dünya çempionatı, sərbəst güləş və yunan-Roma güləşi üzrə 24-cü dünya çempionatı, görmə qüsurlu para-

limpiyaçı cüdoçular arasında Avropa çempionatı, bədii gimnastika üzrə 25-ci Avropa çempionatı, qılıncoynatma üzrə gənclər və kadetlər arasında dünya çempionatı, gənclər arasında boks üzrə dünya çempionatı və s. keçirilib. Bu yarışların Azərbaycanda keçirilməsi, inkişaf etmiş bir dövlət olaraq, hər bir sahədə olduğu kimi, idmanda da ölkəmizə böyük imic qazandırır.

İlk Avropa Oyunlarının da Bakıda keçirilməsi böyük nailiyyət oldu. "Bakı - 2015" Birinci Avropa Oyunlarının yüksək səviyyədə təşkil olunması və tarixi qələbənin qazanılması gələcəkdə ölkəmizdə daha möhtəşəm idman tədbirlərinin keçirilməsi üçün yeni perspektivlər açdı. Dünyanın 17 gün ərzində izlədiyi bu elit Oyunlarda xalqımızın tolerantlığı, sülhsevərliyi, qonaqpərvərliyi dünyaya nümayiş etdirildi. "Bakı-2015" ilk Avropa Oyunları təkçə qitədə deyil, dünya miqyasında mötəbər idman tədbiri kimi tarixiləşdi. İslam Həmrəyliyi Oyunlarında Azərbaycan idmançılarının qələbələri də yadda qalan oldu. Bu idman, dostluq və qaradaxlıq bayramına çevrilən oyunlar bir daha Azərbaycanın gücünü göstərdi. Azərbaycan 2015-ci ildə Avropa Oyunlarında ikinci, 2017-ci ildə İslam Həmrəyliyi Oyunlarında isə birinci yeri layiq görüldü. Paytaxt Bakıda keçirilən yarım əsrdən artıq tarixi olan "Formula 1" idman tarixində yeni maraqlı səhifəyə çevrildi. İlham Əliyev "Ölkəmizdə keçirilmiş və bundan sonra keçiriləcək idman yarışları da müntəzəm xarakter almalıdır. Çünki ölkəmizin həm imkanları, həm Azərbaycanda qonaqpərvərlik, idman infrastrukturunun mövcudluğu sayəsində biz bütün istənilən idman yarışını keçirə bilərik, - deyərək bildirib ki, Avropa Oyunlarında 5 mindən çox idmançı iştirak edirdi və onların bir çoxu qeyd edirdi ki, bu Oyunlar Yay Olimpiya Oyunlarının səviyyəsində keçirilir: "Yəni, bütün bu şəraiti biz yaratmışıq ki, həm idmançılar dövlətimizin şöhrətini həmişə

yüksəkliklərdə saxlasınlar, həm də idman kütləvi xarakter alsın. Gənclər və idman naziri qarşısında, yeni rəhbərlik qarşısında qoyduğum vəzifələrdən biri də məhz budur - idmanın kütləviliyini təmin etmək və bütün bölgələrdə mövcud infraqururdan istifadə etmək. Çünki bizdə hər bir bölgədə müasir olimpiya idman kompleksləri vardır, 50-yə yaxın belə bir kompleks artıq inşa edilib və onlardan səmərəli şəkildə istifadə etməliyik".

"İDMAN SAHƏSİNDƏ TƏRBIYƏ MƏSƏLƏLƏRİNƏ DƏ COX CİDDİ DİQQƏT YETİRMƏK LAZIMDIR"

Minskə keçirilən İkinci Avropa Oyunlarında Azərbaycan millisinin 10-cu yerdə qərarlaşması idmanımızın növbəti uğuru oldu. 82 idmançı ilə təmsil olunan Azərbaycan millisini 28 medal qazınaraq, komanda hesabında 50 ölkə arasında 10-cu yerdə qərarlaşdı. Komandamız oyunları 5 qızıl, 10 gümüş, 13 bürünc medal-la başa vurdu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində "Bizim idmançılar çox peşəkar və vətənpərvərdir. Çünki qələbə uğrunda bu cür əzmlə mübarizə aparmaq səmimi qələbdən milyonlarla Azərbaycan vətəndaşına sevinc bəxş etmək istəyən idmançıya xasdır", - deyərək idmançılarımızın gələcəkdə də bizi yaxşı nailiyyətlərlə sevindirəcəklərinə əminliyini ifadə edib. Bütün bu uğurlar onu göstərir ki, gənc nəslin fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam yetişməsinə dövlətimiz daim diqqət mərkəzində saxlayır. Məhz bu diqqət və qayğı Azərbaycanın qarşdakı illərdə idmanda daha böyük uğurlara imza atacağını deməyə əsas verir. Bu gün ölkəmizdə cəmiyyətin inkişafı üçün bütün sahələri kimi idman da öz çiçəklənmə dövrünü yaşayır. Yüksək səviyyəli idman infrastrukturunun yaradılması və olimpiya idman komplekslərinin inşa edilərək xalqımızın ixtiyarına

verilməsi bunun təzahürüdür."İdman sahəsində tərbiyə məsələlərinə də çox ciddi diqqət yetirmək lazımdır", - deyərək Cənab Prezident çıxışlarının birində bildirdi ki, bütövlükdə gənclərimizin tərbiyə edilməsi prosesi diqqət mərkəzində olmalıdır: "Gənclərimiz ənənəvi dəyərlər əsasında tərbiyə almalıdırlar. Həm məktəblərdə, həm ailələrdə ənənəvi dəyərlər bizim əsas sütunumuzdur. Azərbaycan dəyərləri, milli dəyərlərimiz bizim üçün əsas prinsipdir və gənc nəsil də bu ruhda tərbiyə almalıdır, milli ruhda, vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə almalıdır".

Əlbəttə ki, hər bir gənc millimənəvi dəyərlərə, ənənələrə sahib olmalıdır. Onların vətənpərvər gənc kimi böyümələri vacib amillərdəndir. Əlbəttə ki, biz 44 günlük Vətən müharibəsində gənclərimizi necə yüksək vətənpərvər olduqlarını gördük. Vətən qarşısında ən müqəddəs borcu verərək qanıcanı bahalarına torpaqlarımızı işğaldan azad etdilər. "Əlbəttə ki, İkinci Qarabağ müharibəsindəki parlaq tarixi Qələbəmiz gənclərin tərbiyə işində əsas rol oynamalıdır", - deyərək Cənab Prezident 44 günlük Vətən müharibəsinin hər gününün bizim üçün əziz, doğma olduğunu bildirdi: "Vətən uğrunda öz canlarından keçmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bizim üçün doğmadır, bizim üçün müqəddəsdir və gənclər bu nümunələr əsasında tərbiyə almalıdırlar. Bizim gənclər artıq müzəffər xalqın nümayəndələri kimi böyüyəcəklər. Bunun çox böyük mənəvi və psixoloji mənası var. Uzun illər Azərbaycan işğala məruz qalmış ölkə, biz azərbaycanlılar isə düşmən tərəfindən öz doğma torpağından didərgin salınmış xalq kimi yaşamışıq, əzab-əziyyət içində yaşamışıq, fiziki və mənəvi əzablar içində yaşamışıq. Biz buna son qoyduq. Bundan sonra müzəffər xalq kimi, qalib ölkə kimi, qürurlu insanlar kimi əbədi yaşayacağıq".

Zümrüd BAYRAMOVA

Bu günlərdə respublikamız növbəti beynəlxalq tədbirə - X Qlobal Bakı Forumuna ev sahibliyi etdi. "Dünya bu gün: Çağırışlar və ümidlər" mövzusunda keçirilən budəfəki Forumda qlobal miqyasda maraqlı olduqca böyükdür. Bunu Forumda iştirak etmək üçün Azərbaycana 4 prezidentin, 2 baş nazirin, 6 spiker və nazirin, BMT-nin 5 qurumunun rəhbərliklərinin, 25 sabiq prezidentin, 21 sabiq baş nazirin səfəri də təsdiq edir. Ümumilikdə Forumda 61 ölkədən 360-dək nümayəndə iştirak edib.

İlk olaraq qeyd etmək yerinə düşərdi ki, paytaxtımızda keçirilən və artıq ənənə şəklini alan Bakı Qlobal Forumu Azərbaycan Prezidentinin cənab İlham Əliyevin beynəlxalq arenada güc, qüdrət və eyni zamanda, yeni yanaşmalara maraqlı olmasının ən böyük göstəricisidir. Əbəs deyil ki, 2013-cü ildən etibarən Bakıda keçirilən bu forum indiyə qədər bir çox önəmli məsələlərin müzakirəsi ilə yadda qalıb. Heç şübhəsiz ki, dövlətimiz dünyada yeni yaranan dəyərlərin, eyni zamanda, dünya üçün əhəmiyyətli olan məqamların hər zaman ön planda olmasını təmin edib. Dünyada yaşanan katoklizmlər, böhranlar, ikili standartlar artıq süquta uğramış multikultural dəyərlər, tolerantlıq və insanların sülh sabitlik kimi birgə yaşayış modelləri içərisində yaşamasının qeyri-mümkün olduğu bir zamanda Azərbaycan özünün modelini multikultural, tolerantlıq modelini yaratdı.

Forum keçmiş və indiki liderlərə qlobal problemləri müzakirə etməyə, onların həlli yollarını tapmaq yolunda sözlərə şərait yaradır

Qlobal Forumun Bakı şəhərində keçirilməsi də dünya ictimaiyyətinin Azərbaycana olan hörmətinin, etimadının, ölkəmizin dünya siyasətində, beynəlxalq münasibətlər sistemində yerinə və roluna, habelə siyasi və humanitar dialoqun inkişafına töhfələrinə verilən

Bakı Qlobal Forumu: mühüm çağırışların səsləndiyi əhəmiyyətli məkan

Prezident İlham Əliyev: "Bakı Qlobal Forumunun iştirakçılarının təmsilçilik səviyyəsi və intellektual potensialı aparıcı beynəlxalq konfranslara uyğundur"

qiymətin real ifadəsidir. Bu Forum dünyadakı aktual məsələlərin, bəşəriyyəti düşündürən mühüm hadisələrin və proseslərin müzakirə olunduğu qlobal platformadır. Bu müzakirələrə onlarla ölkədən görkəmli dövlət xadimləri, tanınmış siyasətçilər, diplomatlar qoşularaq diskussiya və dialoq aparırlar ki, bu da

Forumun nüfuzunu və çəkisini daha da artırır. Bu mənada Forum keçmiş və indiki liderlərə qlobal problemləri müzakirə etməyə, onların həlli yollarını tapmaq yolunda sözlərə şərait yaradır. Forumun dövlətlərarası əməkdaşlığa, siyasi münasibətlərə konstruktiv töhfə verdiyi, qarşılıqlı siyasi anlaşma üçün əlverişli şərait yaratdığı şübhəsizdir. Eyni zamanda, dünyaya yeni bir model də təqdim edildi - illərlə bizim acılarımızı, bizə qarşı törədilən soyqırımları, yaşadığımız çətinlikləri görməzdən gələn dünyanın qarşısında da yeni bir pəncərə açdı və sübut etdi ki, sözün həqiqi mənasında, Azərbaycan müasir dünyada yaşanan bütün proseslərdən halidir, bütün proseslərin içərisindədir və belə demək mümkündürsə, gədən proseslərdə əsas və önəmli aktlardan biridir.

Yeni yanaşmaların bu Forum vasitəsilə əsası qoyulub

O cümlədən, bu illər ərzində - 2013-cü ildən indiyə qədər 10 tədbir keçirilib və bu il artıq həm də Qlobal Bakı Forumunun 10 illiyini də qeyd edirik. 10 il az bir zaman kəsiyi deyil. 10 il ərzində bu tədbirlərdə müxtəlif məsələlər müzakirə olunub və dünyanın xeyrinə olan bir çox qərarlar da məhz builki Qlobal Bakı Forumunun nəticələri olaraq qəbul olunub. Yeni yanaşmaların bu Forum vasitəsilə əsası qoyulub.

Prezident İlham Əliyev bu

nüansa toxunaraq deyib: "Bakı Qlobal Forumunun iştirakçılarının təmsilçilik səviyyəsi və intellektual potensialı aparıcı beynəlxalq konfranslara uyğundur. Əlbəttə ki, bu, həmsədrlərin, bütün idarə heyətinin düşünülmüş və səmərəli fəaliyyətinin təzahürüdür. Burada 60 ölkədən 350 nəfər iştirakçı var. Onların sırasında 50-dən artıq hazırkı və sabiq prezident və baş nazir var. Beləliklə, təxmin edə bilərik ki, müzakirələrin səviyyəsi kifayət qədər yüksək olacaq. Əlbəttə, ən dəyərlisi beynəlxalq münasibətlərlə bağlı yeni yanaşmalara dair tövsiyələrdir. Mən Forumun proqramı ilə tanış oldum. O, hər zaman olduğu kimi kifayət qədər genişdir. Proqram Yaxın Şərqi, Afrikani və Qərbi Balkanları əhatə edir. Bununla yanaşı, bu gün dünya gündəliyinin aktual məsələləri də müzakirələr mövzusu sırasındadır".

44 günlük Vətən müharibəsindən sonra qazanılan qələbə, əslində, dünyaya Azərbaycanın yenidən bir inteqrasiya prosesini başlatdı. Amma bu dəfə yeni reallıqlar vasitəsilə oldu. Yeni indiyə qədər Azərbaycanın bezi məqamlarda səsi eşidilmirdisə, artıq bu gün Azərbaycan həm də qalib ölkədir. Bu il daha çox dünyanın qarşısını kəsən təhdidlər və həmin təhdidlərdən çıxış yolları axtarmaq məqsədilə Qlobal Bakı Forumunun iştirakçıları ölkəmizin paytaxtına yığılıblar və bu forumun iştirakçıları dünyada mövcud olan yeni təhdid mexanizmlərinin, əslində, birgə yaşayışa nə qədər ziyan vura biləcəyi ilə bağlı dünyaya mesaj vermək üçün buradadırlar.

Dünya Azərbaycanı ildən-ildə daha yaxından tanıyır və onun artan gücünü, beynəlxalq nüfuzunun şahidinə çevrilir

Bu tədbirin məhz Bakıda keçirilməsi Azərbaycana dünya miqy-

**Muxtar NAĞIYEV,
YAP Səbail rayon
təşkilatının sədri**

asında verilən böyük önəm bariz nümunəsidir. Coğrafi baxımdan Şərq ilə Qərbin kəsişməsində yerləşən Azərbaycanın belə bir mötəbər forumlara ev sahibliyi etməsi bu ölkəmizin dünyada dialoqun qurulmasında mühüm rol oynadığını göstərir. O cümlədən, xalqımızın qədim tarixi, zəngin mədəniyyəti, tolerantlığı barədə vaxtilə yetərinmə məlumatı olmayan dünya Azərbaycanı ildən-ildə daha yaxından tanıyır və onun artan gücünü, beynəlxalq nüfuzunun şahidinə çevrilir.

Eyni zamanda, bu cür forumlar Azərbaycanın üzleşdiyi haqsızlıqları, ölkəmizə qarşı beynəlxalq ikili standartları dünyaya çatdırır. Ola bilsin ki, hansısa tədbir iştirakçısı Azərbaycana dair məsələlərlə bağlı məlumatlıdır. Lakin Bakıya gəlməyi onun təsəvvürlərini tamamilə dəyişir və yeniləyir. Nəzərə alsaq ki, bu cür forumların iştirakçıları əsasən ictimai rəyə təsir etmək iqtidarında olan insanlardır, o zaman onların əhəmiyyəti daha aydın görünür. Bu mənada Qlobal Bakı Forumu bütün parametrləri ilə yanaşı, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması baxımından ölkəmiz üçün olduqca mühüm platformadır.

Azərbaycanda keçirilən bu forumda əsas qayə dünyanın yeni

reallıqlara hazır olması, yeni reallıqların içərisində bir vacibliy, yeni birgə yaşayışın, sülhün, sabitliyin, stabilliyin vacibliyi və dövlətlərin, cəmiyyətlərin, insanların, dinlərin, dəyərlərin bir-biri ilə yola getməsi, bir-biri ilə sülh şəraitində, əmin-amanlıq şəraitində yaşamasının vacibliyini ön plana çıxardır.

Qlobal Bakı Forumunda aparılan müzakirələrin və fikir mübadilələrinin dünya gündəmində yer alan ən mühüm problemlərin araşdırılmasına və həllinə töhfə verəcəyi şübhəsizdir

Biz bu gün həm də yeni reallıqları nəzərə alırıq. Yeni, dünyada reallıqlar var ki, həmin reallıqlar əməkdaşlıqdan keçir və hər zaman yeni sülh üçün çıxış yolları axtarmaq, dünyanı bu son gəlmiş vəziyyətdən, böhrandan əvvəlki vəziyyətə geri götürmək lazımdır. Onun üçün çalışırıq və dünyada, əslində, dəyərlərin müharibəsi yox, dəyərlərin birgə yaşayışı vacibdir.

Qlobal Bakı Forumunun böyük keçirilmə səbəblərindən biri də dəyərlərin münaqişəsi yox, dəyərlərin birgə yaşayışının təmin olunması və yeni dünyada baş verən müəyyən katoklizmlərdən xilas olmanın yollarını axtarmaqdır. Bu gün çıxış edənlərin hər biri, əslində, dünyanı təhdid edən dəyərlərdən danışdı. Bu cür mötəbər bir tədbirin məhz ölkəmizin paytaxtında keçirilməsi Azərbaycan üçün böyük amildir. Çünki biz bu tədbiri hər il keçirdikdə, əslində, yeni nələrsə öyrənirik. Qlobal Bakı Forumunda aparılan müzakirələrin və fikir mübadilələrinin dünya gündəmində yer alan ən mühüm problemlərin araşdırılmasına və həllinə töhfə verəcəyi şübhəsizdir. Çünki ötən forumların nəticələri bunu söyləməyə əsas verir.

Qaxda gənc partiya fəalları Heydər Əliyev Mərkəzini ziyarət ediblər

"Heydər Əliyev İli" ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanan və İdarə Heyətinin qərarı ilə

təsdiqlənən Tədbirlər Planı çərçivəsində Ulu Öndərin zəngin dövlətçilik irsinin, əbədiyaşar ideyalarının öyrənilməsi və yeni nəsələ aşılanması, xalqımız və dövlətimiz

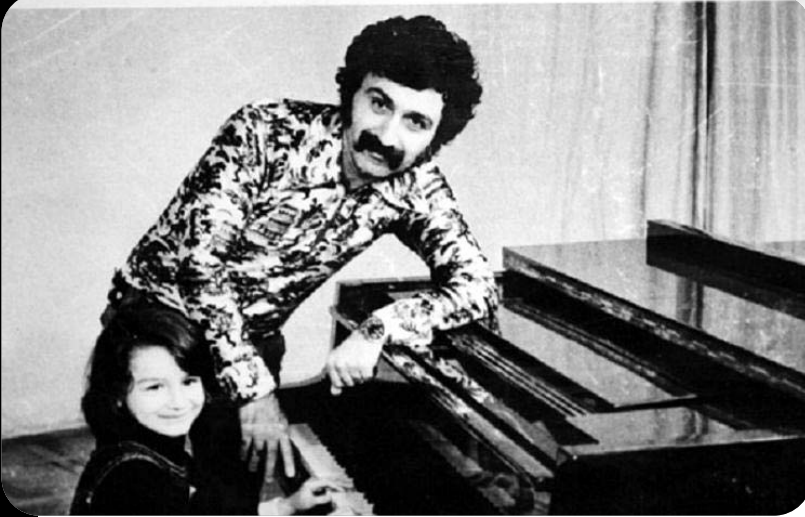
qarşısında misilsiz xidmətlərinin geniş ictimaiyyətə çatdırılması məqsədilə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir.

2023-cü il martın 15-də YAP Qax rayon təşkilatı tərəfindən gənc partiya fəallarının iştirakı ilə rayon Heydər Əliyev Mərkəzinə ekskursiya təşkil olunub. Mərkəzdə gənclərə müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı,

ümummilli lider Heydər Əliyevin zəngin həyat yolu və müstəsna fəaliyyəti haqqında geniş məlumat verilib, gənclər eksponat, fotoşəkil və kitablarla tanış olublar. Sonda partiya sıralarına yeni qəbul olunmuş şəxslərə üzvlük vəsiqələri, partiya həyatında fəal iştirak edən gənclərə isə fəxri fərman təqdim edilib.

Muğamın caz musiqisi ilə sintezini yaratmış dünyaşöhrətli cazmen

Caz-muğam üslubunun banilərindən biri olan Vaqif Mustafazadə zaman anlayışına sığmayan bir insan ömrü yaşadı. O, gözəl pianoçu olmaqla yanaşı, həm də çoxsaylı caz əsərləri yaratmış istedadlı bəstəkar kimi yaddaşlarda qaldı. Martın 16-sı Azərbaycan musiqisinin, muğamın klassik Amerikan caz musiqisi ilə sintezini yaratmış dünyaşöhrətli cazmen Vaqif Mustafazadənin doğum günüdür. İfasi, novatorçuluğu ilə Azərbaycan caz musiqisinə yeni, orijinal üslub bəxş edən sənətkar yaşadığı qısa bir zaman məsafəsində dünyanı musiqisi ilə heyrtləndirə bildi. Yaradıcılığa kiçik yaşlarından başlayan Vaqif Mustafazadənin sənət uğurları məhz onun sənət səhifələrini bəzədi. Belə ki, sənətkar musiqisi ilə dünyaya səs saldı.

Mustafazadə özünün həm də bacarıqlı, öz işini gözəl bilən və düzgün yol göstərən musiqi rəhbəri olmasını sübut etdi. O öz kompozisiyalarında tez-tez dünya və Azərbaycan klassiklərinin yaradıcılığına müraciət edir və onlardan bəhrələnirdi. Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərinə hədsiz rəğbət bəsləyən Vaqif Mustafazadə dahi Üzeyir Hacıbəylinin sənətkarlığı qarşısında baş əyir, Qara Qarayev, Fikrət Əmirov, Niyazi kimi peşəkar bəstəkarların yaradıcılığına böyük hörmətlə yanaşırdı.

1971-ci ildən 1977-ci ilə kimi "Sevil" vokal-instrumental qrupuna, 1977-ci ildən 1979-cu ilə kimi "Muğam" instrumental qrupuna başçılıq edir. Ansamblın belə adlanması heç də təsadüfi deyildi. Vaqif caz və muğamın incə sintezini ilk baxışda bir-birinə tam əks olan Şərq və Qərb aləmlərini birləşdirən musiqini çoxsaylı sənətsevərlərin yaddaşında əbədi həkk etdi. Kollektivdə işləyən peşəkar musiqiçilər ondan çox şey öyrənmişdilər. Bu, sözün həqiqi mənasında, yüksək musiqi məktəbi və öz üzərində daimi iş illəri idi.

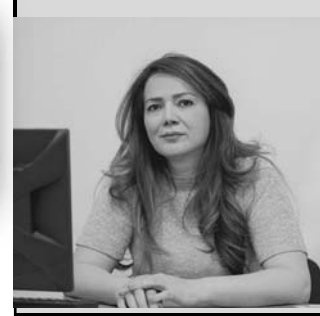
1978-ci ildə Monakoda keçirilən 8-ci Beynəlxalq Caz Festivalında "Əzizəni gözləyirəm" musiqisinə görə birinci mükafatı almışdı. 1979-cu ildə Azərbaycanın əməkdar incəsənət xadimi adına, 1982-ci ildə isə ölümündən sonra Azərbaycan Dövlət Mükafatına layiq görülmüşdür. O, fortepiano konsertlərinin, "Muğam" simfoniyası və başqa fortepiano şedevrlərinin müəllifidir. Lakin bütün bunlar Vaqifin öz övladlarından - iki qızından ötrü həqiqi sənət adamının nümunəsi və etalonu olmasına, onlara gözəl təbiyyə və əla musiqi savadı verməsinə mane olmadı. Gürcüstanda keçirilən "Tbilisi 78" Ümumittifaq Festivalında Vaqif kiçik qızı Əzizə ilə birlikdə çıxış edirdi. Bu festivalda Vaqifin laureat adına layiq görülməsi, səkkiz yaşlı Əzizəyə isə festivalın xüsusi mükafatının verilməsi hər ikisinin qəlbində hədsiz qürur və sevinc hissələri oyatdı. O vaxt Vaqif bəlkə də heç təsəvvür edə bilməzdi ki, gənc Əzizə onun arzularını həyata keçirəcək, dünya şöhrətli musiqiçi olacaq. Təəssüf ki, Vaqif dünya caz səhnəsində çıxış edib öz məharətini göstərə bilmədi. Dövrün sərt qanunları çoxlu maneçilik və çətinliklər törədirdi. Yalnız bir dəfə, 1979-cu ildə Vaqifin Monakoda keçirilən Ümumdünya Caz Musiqi Müsabiqəsinə göndərdiyi "Əzizəni gözləyərkən" adlı kompozisiya, müəllifinin bütün dünya musiqiçiləri

ilə rəqabət apara biləcəyini sübut etdi.

Vaqif kompozisiyasının müsabiqədə birinci yer tutması, özünün isə dünya miqyaslı musiqiçilər arasında ən yaxşı ifaçı adına layiq görülməsi xəbərini alanda, bəlkə də ömrünün ən həyəcanlı və xoşbəxt anlarını yaşadı. Müsabiqədə qalib gəldiyinə görə ona hədiyyə kimi, sülh və həyat eşqinin rəmzi, sırf musiqi rəmzi olan "Ağ royal" verilmişdi. Vaqif Mustafazadənin musiqisi, bax, belə musiqi idi.

Azərbaycanda sosializm siyasətinin və sərt qaydaların hökm sürdüüyü, heç də asan olmayan o illərə bu günümüzün prizmasından baxanda başa düşürük ki, Vaqif Mustafazadə kimi qeyri-adi, heç kəsə bənzəməyən pianoçu və bəstəkar üçün o dövrdə yaşamaq və işləmək heç də asan deyilmiş. Vaqif şəxsiyyətinin ətrafında həmişə çoxlu mübahisə və polemikalar olub, onun sağlığında da, ölümündən sonra da. O, cəmiyyətin yaratdığı stereotiplərə tabe olmurdu. Onun əsər və improvizasiyaları bu gün hamı peşəkar caz musiqiçiləri, həm də onun işini davam etdirməyə cəhd göstərən gənclər tərəfindən diqqətlə təhlil və müzakirə edilir. Vaqif Mustafazadə öz zamanının inqilabçısı və görkəmli şəxsiyyət idi. Gərəkliliyi qəbul etmək istəməyənlər daha canfəşanlıqla onun əleyhinə təbliğat aparsalar da, o, sənətdə bir etalon oldu. Vaqifin yaradıcılığını milli musiqimizə, muğama xəyanət kimi qiymətləndirənlər bununla da kifayətlənirlər. Vaqifin televiziya solo-konsert vermək cəhdi dəfələrlə boşa çıxır. Vaqif bu ədalətsizliyin, haqsızlığın fəvqündə dayansa da, gündən-günə gərillən əsəblər özünü bürüzə verir. 1979-cu il dekabrın 15-də Vaqif "Muğam" qrupu ilə birlikdə Daşkənd şəhərində növbəti qastrollarda idi. Konsertin birinci hissəsi zamanı hiss etdi ki, barmaqları sözünə baxmır, nəfəsi tənəyyir. Həkimlər konsertin davam etdirilməsini məsləhət görmədilər, lakin Vaqif öz fikrindən dönmədi və ikinci hissədə çox gözəl ifa edib, çıxışını sona çatdırdı. Bu, Vaqif Mustafazadənin həyat eşqi və enerjisi ilə dolu insanın, Azərbaycan caz musiqisinin əfsanəsi olan musiqiçinin son konserti oldu. Vaqif Mustafazadə yaratdığı əsərləri ilə Azərbaycan musiqi irsinə böyük töhfələr vermiş və bu gün onun əsərləri sənəti qiymətləndirən və musiqi zövqü olan insanlar tərəfindən böyük məhəbbətlə dinlənir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Mətanət Məmmədova

Qapısız həyətlər və ya qıfılsız qapılar...

Rayondan şəhərə gələnlər uşaqlığı kimi xatirələrini də kənddə qoyub gəlməyiblərsə, nə dediyimi anlayarlar. İllərlər çərşənbədə, bayram axşamı evlərə atılan torbalardan, minilliklərə sığan, lakin hazırda yoxa çıxmaqda olan adət-ənənələrimizin nisgillindən söhbət açmaq istəyirəm.

Düzdür, ölkəmizin ayrı-ayrı regionlarında torbaatma mərasimi tək illərlər çərşənbədə deyil, həm də Novruz bayramı axşamı da keçirilir, lakin fərq etmərə. Söhbət onun vaxtından getmir, qapısız həyətlərdən, qıfılsız qapılardan, bir də ki, qıfıllı, heç açılmayan qapılardan, döyülməsinə, zəngin vurulmasına əhəmiyyət verməyən insanlardan gedir.

Vaxt var idi, kəndlərimizdə evlərimizin nə hasarı vardı, nə də hasar qapısı. Kəndarası yolların o başından-bu başından kimlərinə evlərinə gedən sadəcə bir çığır vardı. İndiki daş hasarları isə məftil "hasarlar" əvəz edirdi, qapılar da taxta çərçivə içərisinə çəkilən məftildən ibarət idi. Bu qapılar nə qıfıl tanıyırdı, nə də ki, kilid. Evlərin qapısı isə yada düşəndən-düşənə, gecələr qıfıllanırdı.

Bayram axşamlarını səbirsizliklə gözləyirdik. Gözləyirdik ki, illərlər çərşənbə yetişsin, tonqal yandıraq, qapı pusaq, qulaq falına çıxaq, bir də qapılara bayram sovqatı almaq üçün torba atağ. Bu Novruzdan o Novruzadək bu arzularla yaşayırdıq. Elə ki, illərlər çərşənbə yetişdi, axşamüstü qızıl-oğlanlı yığışib bu mərasimləri keçirməyə başlayardıq.

Dünən illərlər çərşənbə idi. Qoxusu, istisi gəlməyən tonqallar, döyülməyən və döyüləndə açılmayan qapılar fonunda bir daha o günlərə qayıtdım. Bu gün azacıq da olsa, yaşadılan ənənələrimizin ünvanına-kəndlərimizə. İllərlər çərşənbəyə bir həftə qalmış müxtəlif parçalardan (yəni əlimizə nə düşərsə) tikdiyimiz torbaları xatırladım. Heç bir maneəsiz, elə kilidi də məftil olan qapıları asanca aralayıb həyətlərə girməyimizi, qapını döyüb, sonra açıb torba atmağımızı, ildırım sürəti ilə qaçıb bir tərəfdə gizləndiyimizi, gözümüzü qapıya dikib ev sahibinin torbamızı doldurub qapıya qoymasını və bizi səsləməsinə gözlədiyimizi xatırladım.

Bir azdan ev sahibinin səsi eşidilirdi: ay bala, gəl, apar. Gözləyirdik ki, qapını örtüb evə girsən, gedib torbamızı götürək.. Beləliklə, torbanı götürərdik, onu özümüzə gəzdirdiyimiz çantaya boşaldıb, növbəti qapılara atardıq. Bir saat içində böyük bir çanta ilə bir bayram sovqatı toplayardıq. Sonra uşaqlarla öz məhəlləmizə qayıdard, bir yerdə əyləşər, çanta və torbaları ortaya tökər və şirin-şirin yeməyə başlayardıq. Bəzən isə birbaşa evə aparıb, masanın üzərinə tökər, sovqatımızı çeşidlərdik.

Hanı o günlər?.. Bal kimi şirin uşaqlıq, yeniyetmə və gənclik illəri. Gənc dedikdə bəlkə də sual yaranar ki, gənclər də torba atmağa çıxırdılar məgər. Yadımdadır, universitetdə oxuyurdum, hələ də məhəlləmizin gənc oğlan və qızları ilə torba atmağa yollanırdıq. İndi uşaqlarımızı evlərə-dörd divarın arasına "həbs" etmişik. Lakin çox halda onlar bu "həbsxana" divarlarını yarıb elə bir qaçış edə bilirdilər ki, özümüz də inana bilmirik ki, bunlar bizim övladımızdır? Həyatımıza daxil olan elektron həyat bütün adət-ənənələrimizi qurudub, yüksək elektrik cərəyanı ilə məhv edib. İndi hanı o uşaqlar, o yeniyetmə və gənclər ki, illərlər çərşənbədə və ya Novruz bayramı axşamı torba atmağa yollanırdılar? Yox, onların hər birini əlindəki telefon bizim dünyamızdan çox-çox uzaqlara aparıb. Kimse valideynlərinin xatirələrindən həvəslənərək adətlərimizə qayıtmaq istəyirsə, onun üzünə də qapılar bağlı olur. İndi torba atmaq üçün neçə-neçə qapılardan keçməlisən. Hasar qapısı, ev qapısı... Onlar da açılıq, ya açılmay.

Budəfəki illərlər çərşənbədə hər kəs yaxşı xatırlayırdı, qapısı neçə dəfə döyüldü və o, neçə dəfə qapını açmaqdan vaz keçdi. Edənlər yaxşı bilir torba atanların "zəhləsini tökməməsi" üçün axşamcağından darvaza qapısının kilidini bağladığını, evinin də qapısını qıfılladığını. Bağlı qapıları açanlar da bilir bu illərlər çərşənbə nə qədər qonağı oldu, döyülən, zəngi vurulan qapıların sahibləri də bildi qapı üzünə açılmayan qonaqların sayını...

Bəli, bir illərlər çərşənbə də geridə qaldı. Ondən qalan isə yenə də xatirələrdir. Əvvəlki illərlər çərşənbələrdəki xatirələrdən fərqli xatirələr, onlara heç oxşamayan xatirələr. Adət-ənənələrimizə balta çalan xatirələr. Onların yavaş-yavaş məhv olmasının siqnalını verən xatirələr...

Hara gedirik bu gedişlə görənsən? Özümüz açıb özümüz bağladığımız bu qapılar nəyə yarar görənsən? Başımızı aşağı salıb smartfonlarda axtardığımız həyat əsl həyatımızı əlimizdən alıb. Və bizə elə bir zülm edib ki, ta başımızı da yuxarı qaldıra bilmirik. Başaşağı telefonlarda hey axtarırdıq. Nə axtardığımızı bilmədən axtarırdıq. Tapdıqlarımızla da qənaətlənmirik. Tapdıqca yeni axtarışlara çıxırıq...

Heyif, o gözəl adətlərimizdən. Heyif, o açıq qapılardan ki, döymədən, zəngini vurmadan qonşulara gedib-gəlirdik, deyib-gülürdük. Adətlərimizi yaşadırdıq, mərasimlər keçirirdik, bayramlaşırdıq. Heyif. Çox heyif ki, o açıq qapılar indi elə möhkəm qıfıllanıb ki, nəinki qonşunun evinə, heç həyətinə belə keçə bilməzsən.. Çox heyif. Bir də çox təəssüf...

Boşanma zamanı uşaqlarla necə davranmalı?

Hər bir uşaq ailəsi ilə xoşbəxt həyat yaşamaq istəyər. Hər evlilik də şansa layiqdir. Ancaq bütün cəhdlərə baxmayaraq birlikdə olmaq mümkün deyilsə, bu barədə düşünmək lazımdır. Ər-arvad münasibəti olmayan, lakin birlikdə yaşamağa davam edən ailələrin uşaqları psixoloji sarsıntı yaşayırlar. Uşaq üçün evli qalmaq ailədəki problemi həll etmir. Uşaqların boşanmalara reaksiyasının əsas səbəbi valideynlərindən ayrılmaq istəməmələridir.

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

Cütlüklər razılığa bilməyəcəklərinə əmin olduqda, birlikdə qalmağın çətin və yorucu olduğuna qərar verdikdə yollarını ayırırlar. Ailədə ortaq uşaqların olması cütlərin boşanma qərarına və boşanma prosesinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə bilər. Uşaqlar üçün ən vacib amil sevgi dolu ailədə böyüməkdir. Günümüzdə bir çox qadınlar qadın olduqlarını anlamırlar. Lakin hələ də uşaq xatirinə evliliklərini sonlandırmırlar. Unutmayaq ki, tükənmiş və ruhsuz ananın da uşağa heç bir faydası ola bilməz. Uşaqlar, yaşlarından asılı olmayaraq, davam edən mənfəi evliliklərdə daim yara alırlar. Valideynlər bunu onlara hiss etdirməyə çalışırlar, etməsələr də, uşaqlar hər şeyi hiss edir.

Təbii ki, uşaqlar valideynlərinin boşanmasını istəmirlər. Lakin əslində onların istəmədikləri şey valideynlərindən ayrılmaqdır. Onları bir daha görməmək, çox darıxmaq kimi narahatlıqlar üzündən boşanma variantından qorxurlar. Boşandıqdan sonra uşaqların valideynləri ilə ünsiyyəti sağlam şəkildə təşkil olunarsa, valideyn olmaq vəzifə və məsuliyyətləri pozulmazsa, uşaqlar çox qısa müddətdə bu yeni vəziyyətə uyğunlaşacaqlar. Uşaqlar valideynlərinin bədbəxt, narahat və gücsüz olmasını istəmirlər. Bu səbəbdən prosesi yaxşı idarə etmək üçün insanlar öz xoşbəxtliyini ön planda tutmalıdırlar.

Bəzi cütlüklər ayrılığa alışıma prosesində səbəb kimi uşaqları göstərərək uşaqları ilə bir araya gəlmək planları qura bilərlər. Bəzən boşansa da, "Həftədə bir dəfə birlikdə yemək yeyirik", "Uşaqlara görə görüşürük", "Uşaqların vəziyyətdən mənfəi təsirlənməməsinə istəyirik" deyən cütlüklərə rast gəlirik. Bu, bir çox-

ları ü ç ü n bəhanədir. Valideynlərinin münəzəm olaraq bir araya gəldiyinin şahidi olan uşaqlar üçün vəziyyət olduqca qarışıq ola bilər. Bu da valideynlərinin yenidən bir araya gəlib yenidən evləne biləcəklərinə inanmasına səbəb ola bilər.

Əvvəla, ər-arvadın bir-birinə sevgisi və hörməti olmadığı, əslində artıq iki yad adama çevrildiyi nikahlarda daimi gərginlik yaşanır. Evdə daim dava-dalaş, inciklik, qışqırıq, zorakılıq olur. Belə bir evdə böyüyən uşaqlar ömürlük onları izləyəcək travmalarla həyata atılacaqlar. Ən əsası, uşaqlar bir çox cəhətdən valideynlərini nümunə götürürlər. Bu səbəbdən evdə əks cinsdən olan valideynlər arasında heç bir sevgi nümayişi görə bilməyən uşaq gələcəkdə əks cinsə necə sevgi göstərəcəyini bilmir. Bu, yanlış həyat yoldaşı seçiminə və daha çox mənfəiliklərə səbəb olur.

Adətən boşanmaq istəyən, lakin boşanmayan cütlüklərin təklif etdiyi bir neçə əsas səbəb var. Bunlardan birincisi "İnsanlar nə deyir?" Düşüncəsidir. Yaxud da "Boşansam uşağıma xor baxarlar" düşüncəsi var. İnsanların övladınızın psixi sağlamlığından daha vacib hesab etdiyi şeylər varsa,

təəssüf ki, bununla bağlı heç bir şərhim yoxdur. Əmin olun ki, mənfəi ev mühiti bunlardan daha çox uşağınıza zərər verəcək.

Bunun üçün həm vəkildən, həm də psixoloqdan dəstək ala bilərsiniz. Xüsusilə də uşaqlarla uyğun dildə danışmaq, onların fikirlərini öyrənmək lazımdır. Məcburi hər şey uşaqlara əks təsir göstərir.

Digər səbəb isə qadının kifayət qədər maddi gücü olmadığı üçün boşanmağa cəsarət etməməsidir. Uşaqların üçün yaxşı imkanlar yarada bilməmək qorxusu. Bu təbii qorxudur, amma qanun sayəsində aliment və s. bu vəziyyəti aradan qaldıra bilərsiniz. Boşanma

ELAN

"Təmir - Tikinti AzNY" QSC-nin səhmdarlarının ümumi yığıncağı 12 may 2023-cü il tarixində, saat 10.00-da Bakı şəhəri, Nizami rayonu, O.Vəliyev küçəsi 1 ünvanında keçiriləcəkdir.

Yığıncağın gündəliyində aşağıdakı məsələlər müzakirə ediləcəkdir:

1. 2022-ci ilin maliyyə hesabatının təsdiqi.
2. Dividentlərin bölüşdürülməsinə dair.
3. Digər məsələlər.

Bildiririk ki, COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar Nazirlər Kabineti yanında Qərargahın qaydalarına dəyişiklik olarsa yığıncaq dəyişikliyə uyğun olaraq keçiriləcəkdir.

Səhmdarlar, ümumi yığıncağın gündəliyi üzrə materiallarla iş günləri saat 10.00-dan 18.00-dək QSC-nin idarə heyətinin sədri ilə əlaqə saxlamaqla tanış ola bilərlər.

Əlaqə telefonu: 050-250-19-26

Hörmətlə, "Təmir-Tikinti AzNY" QSC-nin İdarə heyətinin sədri

hüquqşünasına müraciət etməyiniz xüsusilə vacibdir. Unutmayın ki, uşaqlarınıza problemlərlə dolu evdə keçirdiyi hər gün bir az daha təsir edir. Boşanmamaq üçün təklif etdiyiniz bəhanələr uşaqlarınıza stress, narahatlıq və bir çox ruhi xəstəliklər olaraq geri dönür. Boşanmanın uşaqlarınıza təsir etməyəcəyini demirəm, amma ən azından onun mənfəi təsirlərini azaltmağın yolları var.

Əgər hələ də evliliyinizə ümid edirsinizsə, bir mütəxəssislə cütlük terapiyasına müraciət edə bilərsiniz. Artıq ümidiniz yoxdursa, boşanma prosesini sizə və övladlarınıza ən az zərərle keçmək üçün psixoloqdan kömək almaq çox vacibdir. Unutmayın ki, hər həll olunmamış problem sizə və övladlarınıza qayıdır.

Psixoloq Leyla Əli: "Boşanmaq haqqında düşünmək ən az boşanma qərarını almaq, boşanmaq qədər çətinidir. İnsan ağılına düşən bu fikir onu mənfəi cəhətdən çox sarsıdır. Qərar verməkdə çətinlik çəkən insanlar bəzən bə z ə n i s e

dözürəm",- deyərək içindəki qərar-sız səsi susdurmağa, içində olduğu, çıxmağa cəsarət edə bilmədiyi vəziyyəti günahsız, ona qarşı çıxma bilməyəcək birinə- övladına yükləyərək özünü haqlı çıxarmağa çalışır. Uşağın psixologiyasında dərin iz qoyacaq, ona özünü günahkar hiss etdirəcək bu ifadələr uşağın travma almasına səbəb olur. Gələcəkdə ailəsi ilə bağlı olmayan məsələlərdə, hətta, günahkar olmasının imkansız olduğu məsələlərdə belə bütün günahı öz üzərinə alır və mənfəi əziyyət çəkir.

Araşdırmalar göstərir ki, çox vaxt anaların boşanmaq istədiyi halda boşanmama səbəbi onların maddi vəziyyəti ilə bağlı olur. Uşağına baxa bilməyəcəyini düşünən ana həm özünü, həm də övladını xoşbəxt olmayan bir ailədə əsir edir. Hər tərəfin daha çox yaralanmasına səbəb olan bu "dözüm" sonda ailənin hər bir fərdinin həyatında travmatik izlər qoyur.

Nəzərə almalısınız ki, mənfəi ac olan ailədə böyüyən uşaq, maddi çətinliklə böyüyən uşaqdan daha çox əziyyət çəkir. Bu məsələləri övlad sahibi olmadan əvvəl ciddi düşünməli, bir gün yollarınızı ayırmalı olsanız övladınıza tək baxa bilmə gücündə olub-olmadığınızı bilməlisiniz. Övladınız sizin günah yükləyəcəyiniz obyekt deyil, onu seçə bilmədiyi həyatın günahkarına çevirməyin. Ən əsası xoşbəxt olduğunuz günlərdə maddi və mənfəi öz ayaqlarınız üzərində durmağı öyrənməlisiniz ki, yaşana biləcək bir ayrılıq zamanı ailədən geriye qalan ən dəyərli varlığı- övladınızı bu prosesdən mak-

ə s l səbəb olaraq övladlarını misal götürürlər. Boşanmaq haqqında düşünən şəxs "uşaqlara görə boşanmıram", uşağa "sənə görə

simum az yaralanmış vəziyyətdə xilas edə bilərsiniz".

Ayşən Vəli

Nəfəs alma! Öldürür!

Hər il 7 milyon adam öldürən çirkli hava kimin əsəridir?

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

TSKB İqtisadi Araşdırmalar Mərkəzinin hazırladığı **"Həyat dərin-dən bir nəfəsdür"** başlıqlı hesabatda dünya üzrə 300 milyon uşağın maksimum səviyyədə 6 dəfə çox hava çirkliyinə məruz qaldığını deyir. ÜST-ün açıqlamasına görə isə hər il dünyada 7 milyondan çox insan çirkənmiş hava səbəbindən erkən ölür. Bildirilir ki, qapalı və açıq məkanlarda yaranan çirkli hava insanlarda müxtəlif xəstəliklərə səbəb olaraq ömrünü qısaldır. Havadakı qaz, his, ozon və metan nisbətindəki dəyişikliklər sadəcə iqlim dəyişikliyinə səbəb olmur, eyni zamanda hər il milyonların ölümünə rəvac verir.

müəssisələrinin, digər yarı isə avtonəqliyyat vasitələrinin payına düşür. Bakı şəhərinin atmosfer havasına yarım milyon tondan artıq zərərli maddələr atılır. Bu tullantıların təxminən 30 faizi sənaye müəssisələrinin, 70 faizi isə avtonəqliyyat vasitələrinin payına düşür. Atmosfer havasını çirkəndirən əsas mənbələr neftçixarma, neft emalı, neft-kimya və enerji-

olan süni amillər də var. Təbii amilləri üstələyən süni amillərə fabriklərin və insanların yaratdığı problemlər daxildir. İstilik və ya sənaye məqsədi üçün yandırılan daş kömür, filtri olmayan fabrik və zavodlar, nəqliyyatın yaratdığı problemlər, atom elektrik stansiyalarının yaydığı radiasiya nəticəsində yaranan çirklilik, təmizlik məqsədi ilə istifadə etdiyimiz yuyucu tozlar, şampunlar kimi kimyəvi tullantıların səbəb olduğu çirkənmə təbiətə təbii çirkənmədən daha çox zərər verir.

Əgər bu sürətlə davam edərsə

Çirkli ekologiya ürək xəstəlikləri və infarkt hallarına səbəb olur. Dünyada hər 8 ölümdən biri hava çirkliyi səbəbindən yaranmış xəstəliklərdən olur. Astma və alle-

Planeti kim, niyə çirkəndirir?

Sağlam həyat üçün içməli su, ətraf mühit, dəniz, torpaq, hava təmiz olmalıdır. Lakin təəssüf ki, havanın çirkənməsi bütün dünyada böyük problemə çevrilib. Açıq mühitdəki çirkli hava hər il 3.7 milyon, evlərdə və ya ofislərdəki çirkli hava isə hər il 4.3 milyon insanı erkən öldürür. Araşdırmalara görə dünyada ekologiyanın çirkənməsinə 42 faiz insanlar, 30 faiz sənaye tullantıları, 14 faiz nəqliyyat vasitələri və 14 faiz isə digər səbəblər yol açır. ÜST hesab edir ki, ekologiyanın çirkənməsinin qarşısı alındığı təqdirdə 2050-ci ilə qədər hər il 3-5 milyon insanın erkən ölümünün qarşısı alınabilir.

Dünya miqyasında mövcud problemlərdən ən böyüyü ətraf mühitin davamlı üzvi çirkəndiricilər və ağır metallarla çirkənməsinin minimuma endirilməsidir ki, bu ölkəmiz üçün də olduqca aktual və həlli vacib problemlərdəndir. Bu növ çirkənmənin əsas mənbələri neft emalı, neft-kimya, kimya, ene-

rgetika, tikinti materialları istehsalı, avtonəqliyyat, kənd təsərrüfatında pestisidlərin tətbiqi və tullantıların yandırılması kimi proseslərdir ki, bu mənbələrdən ətraf mühitə dioksinlər, furanlar, bifenil və ağır metallar atılır. 1 ay öncə plastik torbaların satışının pullu olması qərarının verilməsi də ölkəmizdə ekoloji vəziyyətin gündən-günə pisləşməsi səbəbindən həyata keçirilir.

Azərbaycanın havası necədir?

Hazırda Azərbaycanda əsas ekoloji problemlər su ehtiyatlarının çirkəndirilməsi, sənaye müəssisələri və avtonəqliyyatın atmosferi çirkəndirməsi, kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaqların sıradan çıxması, tullantıların tələb olunan səviyyədə idarə olunmaması, biomüxtəlifliyin qorunmaması, meşələrin, flora və faunanın qorunmamasıdır.

Təxmini hesablamalara görə, Azərbaycanda hər il sənaye müəssisələri və avtomobil nəqliyyatları tərəfindən atmosfer havasına 1 milyon tondan artıq zərərli maddələr atılır. Bunun yarı sənaye

ka müəssisələri və avtonəqliyyatdır.

Təbii səbəblərdən çox süni səbəblər təsir edir

Havanın çirkənməsinə yad maddələr və ya təbii faktorlar səbəb ola bilər. Havanın çirkənməsinin təbii səbəbləri arasında vulkan püskürmələri, meşə yanğınları, qum fırtınaları daha çox rastlanılan vəziyyətlərdir. Vulkanların püskürməsi nəticəsində qaz buludları yaranır və bu buludlar atmosfərə kükürd qazı buraxır. Meşə yanğınları da zərərli qazların yayılmasına səbəb olan mühüm amildir. Üstəlik, yanğın havanın çirkənməsinə səbəb olmaqla yanaşı, meşədəki canlıların və canlı təbəqələrin məhvəinə də səbəb olur ki bu da dünyanın fəlakəti deməkdir. Qalın qum təbəqələri külək və tufan kimi təbii proseslər nəticəsində havanı çirkəndirə bilər. Lakin bu vəziyyət zərərli digər səbəblər kimi qazların buraxılmasına səbəb olmur və daimi təhlükə yaratmır.

Havanın çirkənməsinə səbəb

Lalə Mehralı

“Siyasi yolla mümkün olmadığından Azərbaycan ona məxsus olan torpaqları hərbi yolla geri qaytardı”

Rusiyalı politoloq, InoSMI portalının analitiki Dmitri Babıç “Caliber” analitik mərkəzinə müsahibəsində Cənubi Qafqaz regionunda gedən proseslər haqda maraqlı fikrər səsləndirib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Sizcə, Cənubi Qafqazda geosiyasi rəqabətdən hansı nəticələr gözləmək lazımdır?

- 2020-ci il Ermənistan-Azərbaycan müharibəsi başa çatdıqdan sonra məndə belə təəssürat yarandı ki, sülhün açarı Rusiyanın vasitəçiliyi ilə Qarabağın Azərbaycana qaytarılmasındadır. Təəssüf ki, 2022-ci ilin payızında baş verən zorakılığın artması, eləcə də ondan sonra baş verən faciəvi hadisələr məndəki bu ümidi xeyli azaltmışdı. Amma Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun son çıxışları, deyəsən, bizi konstruktiv yola qaytarır. Məncə, Lavrovun “Rossiya Sevodnya” agentliyinin baş direktoru Dmitri Kiselevlə bu yaxınlarda verdiyi müsahibə xüsusilə vacibdir.

Məsələ burasındadır ki, Lavrov bu müsahibəsində ilk dəfə olaraq Qarabağ münaqişəsinin tarixi və səbəbləri ilə bağlı Rusiyanın mövqeyini açıq və aydın şəkildə ortaya qoyub. Rusiya xarici işlər naziri belə deyib: “Qarabağ müharibəsinin tarixi onilliklərə gedib çıxır. Ermənistan uzun illər Qarabağ ətrafındakı 7 rayonu da işğal edib. Rusiya bir çox variant təklif etdi. Hətta əvvəlki Ermənistan rəhbərliyi də onları çox müsbət qarşılamırdı, əraziləri əlində saxlamaq istəyirdi. Məsələləri siyasi yolla həll etməkdən ümitsiz qalan Azərbaycan ona məxsus olan torpaqları geri qaytardı”.

Fikrimcə, nazir hadisələri aydın və bir-mənəli şəkildə qeyd etdi. Və buradan nəticə çıxarmaq lazımdır - həm Rusiya rəsmiləri, həm də digər ölkələrin siyasətçiləri üçün. Ermənistanın işğalı ilə bağlı ədalətli nizamlanmanın qarantını Rusiya olduğu göz qabağındadır.

- Qərbin Rusiyamı Cənubi Qafqazdan sıxışdırıb çıxarmaq istəməsi və bu məqsədlə Ermənistan rəhbərliyindən istifadə etməsi ilə bağlı fikirlərlə razı-sınız?

- Əlbəttə, razıyam. Qərbin Cənubi Qafqazda, hətta Rusiyanın yaddaşını belə məhv etmək istəyi heç kime sirr deyil. Bu, hələ 1980-ci illərdə açıq müzakirə olunurdu, sonra mən ABŞ, Aİ, Kanadanın bir çox nəşrlərində yüzlərlə dəfə bu haqda məqalələr görmüşəm... Qərb siyasətçilərinin və ekspertlərinin əksəriyyəti Rusiyaya qarşı bu nifrətini izah etmək mümkün deyil. Aşağılıq

kompleksinin, Rusiyaya, Çinə, Türkiyəyə və onların liderlərinə nifrət edən rəsmi ultra-liberal ideologiyaya rəğbət bəsləmək istəyinin qarışığı var... Rusiya, Çin və Türkiyənin bu demonizasiyasının psixoloji mexanizmləri haqqında mübahisə etmək olar, lakin Dostoyevski bu hisslər kompleksini dəqiq təyin edib-şər dünyası.

Təəssüf ki, çox vaxt Cənubi Qafqazın keçmişindən nəhəng bir tarixi dövrü silmək ideyası bölgənin bəzi sakinləri tərəfindən qəbul edilir. Ermənilərdə də belə olur. Rusiyaya və öz torpaqlarının “rus keçmişinə” belə nifrətin motivləri nədir? Bəzən maddi maraq da olur (axı, Qərb bu mövzuda yazılara, “araşdırmalara” pul verir). Bəzən hətta bu və ya digər axmaq “politoloq”a yalnız ölü görünən şiri təpikləmək fürsəti olur.

Qərbin bu təhlükəli siyasətində indiki Ermənistan rəhbərliyinin rolu mühümdür. Və bu mənim fikrim deyil. Rusiya XİN-in rəsmi bəyanatını sitat gətirəcəyəm. Moskva qeyd edir ki, “İrəvan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) missiyasının istiqaməti üzrə işi məntiqli yekunlaşdırmağa qoymadan Aİ-nin xeyrinə seçim etməyə üstünlük verib”. Rusiya diplomatik missiyası əlavə edib ki, “erməni müttəfiqləri KTMT-nin potensialından istifadə etməkdə maraqlı olarsa, onun missiyası tez bir zamanda Ermənistanda yerləşdirilə bilər”.

“Avropa İttifaqının Ermənistanda nəyin bahasına olursa-olsun mövqə tutmaq cəhdləri, Rusiyanın vasitəçilik söylərinə təzyiqli göstərmək cəhdləri ermənilərin və azərbaycanlıların regionun sülh yolu ilə inkişafına qayıtmaq istəklərində köklü maraqlarına zərbə vura bilər”, - Rusiya diplomatiyası qeyd edib. Fikrimcə, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi Cənubi Qafqazda Rusiyaya və xalqların dostluğuna kimin xəyanət etdiyi barədə heç bir şübhə yeri qoymayıb.

- Martın 1-də Xocalı şəhərində Rusiya Federasiyasının Azərbaycan ərazisində müvəqqəti dislokasiya olunmuş sülhməramlı kontingentinin Qərargahında Milli Məclisin deputatı Ramin Məmmədov Qarabağ bölgəsində yaşayan ermənilərin nümayəndələri ilə görüşüb. Sizcə, bu cür əlaqələr nə dərəcədə effektivdir?

- Milli Məclisin deputatının- Ramin Məmmədovun və ya hər hansı digər deputatın, yaxud hər hansı azərbaycanlı məmurun Qarabağda yaşayan ermənilərin nümayəndələri ilə hər hansı görüş keçirməsi düzgün addımdır. Ermənilər onilliklər boyu Azərbaycan SSR-də yaşayıblar- məktəb albomlarına və ya ən azı o illərin rəsmi Sovet qəzetlərinə baxın. Nəzərinizə çatdırım ki, Heydər Əliyev də qeyd edirdi: 1987-ci ilə qədər Qarabağ nə iqtisadi göstəricilərinə görə, nə də millətlərarası hadisələrin sayına görə Azərbaycanın digər bölgələrindən fərqlənmirdi. Olduqca orta, sakit bir ərazi idi. Allah ona bir daha belə olmağı nəsis etsin.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

“Ermənistan olmayacağısa, deməli, məsuliyyətə çağırılacaq subyekt də olmayacaq”. Bu fikirləri Ermənistanın siyasi eksperti Benyamin Matevosyan özünün teleqram səhifəsində yazıb. Baş nazir Nikol Paşinyanın keçirdiyi sonuncu mətbuat konfransına münasibətini şərh edən erməni eksperti bildirib ki, artıq ikinci ildir baş nazir keçirdiyi mətbuat konfransında Qarabağın deyil, Ermənistanın gələcəyi barədə danışır. “Paşinyan Qarabağ səhifəsini bağlayıb, növbədə Ermənistandır”, deyərək nəticə hasil edib.

Günah yalnız Paşinyanda deyil, həm də erməni cəmiyyətindədir!

Benyamin Matevosyan: “Paşinyan Qarabağ səhifəsini bağlayıb, növbədə Ermənistandır”

fətinin mühacirətdə olan lideri) statusuna yiyələnməsinə imkan verə bilər. O, həmçinin yaxşı bilir ki, Rusiya hərbi birləşmələrinin çıxarılması Ermənistanın süqutu ilə nəticələncək”.

Matevosyan mötərizədə qeyd aparıb və bildirib ki, məhz bütün bunları Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də bildiyi üçün Qərbi Azərbaycan mövzusunun da irəli sürür.

Təhlükənin bir parçasının elə revanşizm

Matevosyan RSK-nın Qarabağdan çıxacağını da proqnozlaşdırıb

Matevosyana görə, əgər Paşinyan daha əvvəllər “dq”-in gələcəyi ilə bağlı qaldırılan məsələlərlə erməniləri aldadırdısa, artıq hazırda yalan növbəsi erməni-rus münasibətləri fonunda yer alıb. Erməni eksperti 2022-ci ilin 6 oktyabrında keçirilmiş Praqa görüşünü və bu ilin 10 yanvar tarixində keçirilən mətbuat konfransını xatırladı və deyib ki, Paşinyan Praqada Bakının Qarabağ üzərindəki suverenliyini tanıyıb. Onun sözlərinə görə, gələcək proses rus sülhməramlılarının Qarabağdan çıxarılması ilə nəticələncək, belə ki, Qarabağ Azərbaycanın suveren əraziləridir.

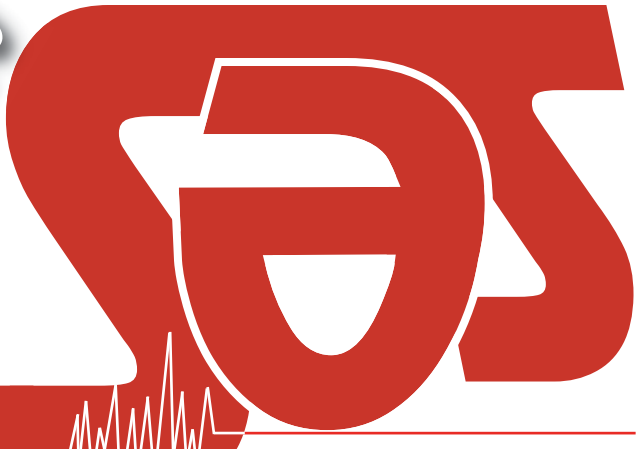
Lakin qeyd edilənlərlə yanaşı, ekspert Paşinyanın KTMT ilə bağlı bəyanatını da xatırladı. Onun sözlərinə görə, Paşinyanın “102-ci baza Ermənistanın təhlükəsizliyinə təhdiddir” bəyanatı ölkənin KTMT-dən çıxması, həmçinin, Rusiya silahlı qruplaşmalarının Ermənistanı tərk etməsi anlamını daşımaqdadır. SİTAT: “Dünən (martın 14-ü) Nikol “əslində KTMT Ermənistandan çıxır” tipli manipulyasiyalı bəyanatı ilə mövcud siyasi kursun realizəsini davam etdirib. Təkcə bu cür çıxış ona yeni “Qərbin Svetlana Toxanovskayası” (Belarus müxali-

düşüncəsinin qalmasıdır

Erməni eksperti sonda bildirdiyinə görə, erməni cəmiyyəti bunu anlamalıdır ki, hər kəsin başı üzərində global təhlükə asılıb. Lakin Matevosyanın müəyyən fikirləri ilə razılaşmaq olsa da, əslində onun özünün düşüncəsində nə qədər ki, “dq” amillə mövcud olacağısa, sözügedən təhlükənin artması da mümkündür. Çünki bu gün onlar istəsələr də, istəməsələr də seçkilər vasitəsi ilə seçdikləri baş nazirləri olaraq onların başları üzərində dayanıb, təhlükələr də bilavasitə onun qəbul etdiyi əsassız, yersiz və çəkiçə yüngül qərarlarından qaynaqlanır. Və əgər Paşinyan mətbuat konfransında Qarabağın deyil, Ermənistanın gələcəyi haqqında danışsınsa, Matevosyanın təmsilindəki erməni cəmiyyəti bundan narazı qalırsa, həmin təhlükənin bir parçasının elə revanşizm düşüncəsinin olması da fakta çevrilir. Yeni əsas günahlar Nikol Paşinyanın boynundadırsa, həmin günahların bir qismi hələ də “artsax”, “dq” ifadələrindən əl çəkməyən erməni cəmiyyətinin da boynundadır. Bu baxımdan, başları üzərindəki təhlükələrin yox olması da elə onların özlərindən asılıdır.

Rövşən RƏSULOVA

İnsan psixologiyası gərgin olarkən nə etməli?

“Hər gün havanın bir üzünü görürük. Bir gün əsl bahar havası, günəş içimizi isidir səhəri gün yağış, şaxta, külək və qar ilə qarşılaşırıq. Təbii ki bu da insan psixologiyasına təsirsiz ötüşmür”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında psixoloq Fəridə Şərifova bildirib. Onun sözlərinə görə, havanın qəfil dəyişməsi insanın əhval-ruhiyyəsinə təsir edərək əsəbilik, narahatlıq və həssaslığa səbəb ola bilər. Mənfi hava dəyişikliyi, yeni daha az günəşli, yağışlı mühitlər depressiyaya səbəb ola bilər. Araşdırmalardan məlumdur ki, havanın temperaturu və gün işığı insan psixologiyasına təsir edir.

Psixoloq aydınlıq gətirdi

əvi maddədir. Serotonin çatışmazlığında yorğun və utancaq əhval-ruhiyyə, artan narahatlıq, bədbəxtlik, yuxuya getməkdə çətinlik və ya yuxuya keçid kimi vəziyyətlər meydana gələ bilər. Bu səbəbdən serotonin səviyyəsinin psixoloji və fizioloji sağlamlıq baxımından tarazlıqda olması vacibdir. Ona görə də dəyişkən havalardan bizlərə mənfi təsirini azaltmaq üçün serotonin səviyyəsinin nizamda saxlanması məsləhət görülür. Bu səviyyəni tarazlıqda saxlamaq üçün: idman etmək, gün işığında vaxt keçirmək, stresli vəziyyətlərdən və hadisələrdən mümkün qədər uzaq olmaq, triptofan, B6, B9, B12 vitaminləri ilə zəngin qidalar qəbul etmək, spirt və kofein istehlakını minimuma endirmək kömək edəcəkdir.

Banuçiçək Hüseynli

Bəs hava ilə insan psixologiyası arasında hansı əlaqə var?

Havanın qəfil dəyişməsi nəticəsində biz bioloji və psixoloji dəyişikliklər yaşayırıq. Qış aylarında daha çox yorğun, enerjisi az olan və yüksək kalorili qidalar qəbul etməyə üstünlük verdiyimiz halda, yaz-yay aylarında daha canlı, daha enerjili və daha az kalorili qidalar qəbul etməyə üstünlük veririk. Havanın qəfil dəyişməsi nəticəsində: depressiya, həddindən artıq emosionalıq, həssaslıq və ya konfliktə meyli, yorğunluq, oynaq və baş ağrıları, yuxuya getmədə problemlər və ya həddindən artıq yatmaq, qida qəbulunda dəyişiklik baş verə bilər. Məlumdur ki, insanlar yağışlı, buludlu havalarda daha introvert və pessimist əhval-ruhiyyədə, həddindən artıq isti havalarda isə səbirsiz, süst və yorğun əhval-ruhiyyəyə sahibdirlər. Günəşli, açıq, təmiz hava insan psixologiyasına müsbət təsir göstərir.

Bəs bunun səbəbi nədir?

Tədqiqatlar göstərir ki, günəş işığı bədənimizdə serotonin artırır. Serotonin isə psixologiyamızı tarazlıqda saxlayan, canlılıq, xoşbəxtlik hissi verən, yuxu dövrümüzü tənzimləməyə kömək edən, diqqətimizi cəmləməyə dəstək olan, beyindəki hüceyrələr arasında əlaqəni təmin edən kimy-

Kərə yağının idxalı niyə artıb?

“Kərə yağının idxalında həm dəyər, həm də qiymət ifadəsində artımlar olub. Bir ton kərə yağının orta idxal qiyməti 2021-ci ildəki 5 min 245 dollardan 2022-ci ildə 5 min 828 dollara yüksəlib”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında iqtisadçı Eldəniz Əmirov deyib.

Onun sözlərinə görə, bu hər tona olan göstəricilərdə hesablasaq, görürük ki, 11% artım olub: “Nəzərə alsaq ki, ötən il ortalama inflyasiya səviyyəsi 13,9, ərzaq inflyasiyası isə 20%-dən artıq olub, bunun qarşılığında kərə yağının qiymətində hər tona görə hesabladıqda artımın daha az olduğunu görürük. Yəni, buna görə də idxal olunmuş kərə yağının qiyməti ümumi göstəricilərdən aşağı səviyyədədir. Hesab edirəm ki, kərə yağının idxalının artmasına təbii olaraq tələbatın çox olması təsir göstərir”.

İqtisadçı sözlərinə davam edərək bildirib ki, xüsusilə də yerli istehsal olunmuş məhsulların daxili

İqtisadçı səbəbini açıqladı

li bazara yönəlik həcmnin azalması idxalın artmasında önəmli yer tutur: “Məsələn, 2022-ci ildə ölkədə istehsal olunmuş kərə yağı xaricə daha çox ixrac olunmuşdu. Nəticə etibarilə, yerli tələbatı ödəmək üçün idxal məhsullarından istifadə olunub. Yağdan istifadə artımının bu qədər olması gözlənilən deyil. Bir sözlə, kərə yağı idxalının artmasında iki əsas səbəb var. Biri tələbat artımı, digəri isə yerli istehsalın daxili bazara yönələn həcmnin azalmasıdır”.

Ləman Əlizadə

Bu futbolçu “Mançester Siti”nin tarixinə düşdü

“Mançester Siti”nin hücumçusu Erlinq Haaland UEFA Çempionlar Liqasının səkkizdəbir final mərhələsində “Leyptsiq”lə oyunda (7:0) penta-trik etməklə rekordlar qırıb. Belə ki, norveçli forvard mövsüm ərzində vurduğu qolların sayını 39-a çatdırıb. Bununla da o, Mançester təmsilçisinin heyətində bir mövsümdə ən çox qol

vuran futbolçu olub.

Haaland 1928-1929-cu il mövsümündə 38 dəfə rəqib qapılarına yol tapan Tommi Consonun rekordunu yeniləyib. “Opta”nın məlumatına görə, Haaland, həmçinin Çempionlar Liqasında 30-dan çox qol vurmağı bacaran ən gənc futbolçu olub. O, buna 22 yaş 236 günlüyündə nail olub.

“Nar” Müştəri Xidmətləri artıq KOBİA-da

“Nar” Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyində (KOBİA) yeni müştəri xidməti məntəqəsini istifadəyə verdi. Artıq kiçik və orta bizneslə məşğul olmaq istəyən şəxslər heç yana getmədən, elə agentliyin binasında “Nar” müştəri xidmətləri məntəqəsinə yaxınlaşaraq, “ASAN İmza” xidmətinə qoşula bilər.

Yeni xidmət məntəqəsi bütün “Nar” müştəriləri üçün xidmətə açıqdır. Eynilə, “Nar” Mərkəzlərində olduğu kimi, KOBİA-da fəaliyyət göstərən xidmət məntəqəsi də hər bir müştəri sorğusunu qeydə alır və abunə əməliyyatlarını yerinə yetirir, həmçinin mövcud xidmətlər haqqında məlumat təqdim edir.

Xidmət məntəqəsi KOBİA-nın binasında – Nərimanov rayonu, Akademik Ziya Bünyadov prospekti 38C, 1969-cu məhəllədə yerləşir. İş saatları, KOBİA-nın iş saatlarına müvafiq olaraq, həftəiçi saat 9:00-dan 18:00-a kimi fəaliyyət göstərir. Nahar fasiləsi saat 13:00-dan 14:00-a kimidir. Həftəsonları isə qeyri-ış günüdür.

“Nar” müştəriönümlülük siyasətinə uyğun olaraq, abunəçiləri üçün ünsiyyəti rahat və əlçatan etmək üçün ən müasir stan-

dartlara cavab verən “Nar” Müştəri Xidmətləri Mərkəzlərinin sayını artırmaqda davam edir. Siz ən yaxın “Nar” Müştəri Xidmətləri Mərkəzini yerini öyrənmək üçün nar.az/maps veb sahifəsinə keçə, 777 Çağrı Xidmətinə zəng edə, və ya “Nar”ın sosial media sahifələrinə yazsa bilərsiniz. “Nar” hal-hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksək keyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərməkdədir. “Nar” son 4 ildə Müştəri Loyallığı İndeksində görə ölkədə lider mobil operatorudur. Mobil operator müştəriönümlülük strategiyasına sadıq qalaraq sərfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

Baş redaktor: Bəhrüz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR

Tel: 598-33-90

Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 3600